

Dokument na schôdzu

A8-0250/2018

4.7.2018

SPRÁVA

o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska (2017/2131(INL))

Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

Spravodajkyňa: Judith Sargentini

(Iniciatíva – články 45 a 52 rokovacieho poriadku)

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	6
DÔVODOVÁ SPRÁVA	29
PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO OSÔB, KTORÉ POSKYTLI SPRAVODAJKYNI INFORMÁCIE	32
MENŠINOVÉ STANOVISKO	34
STANOVISKO VÝBORU PRE KONTROLU ROZPOČTU	35
STANOVISKO VÝBORU PRE KULTÚRU A VZDELÁVANIE	42
STANOVISKO VÝBORU PRE ÚSTAVNÉ VECI	49
STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ	55
INFORMÁCIA O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM	64
ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE	65

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska (2017/2131(INL))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 2 a článok 7 ods. 1,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,
- so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach a základných slobodách a jeho protokoly,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,
- so zreteľom na medzinárodné zmluvy Organizácie Spojených národov a Rady Európy v oblasti ľudských práv, napríklad na Európsku sociálnu chartu a Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor),
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. mája 2017 o situácii v Maďarsku¹,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 16. decembra 2015² a z 10. júna 2015³ o situácii v Maďarsku,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 3. júla 2013 o situácii v oblasti základných práv: normy a postupy v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 16. februára 2012)⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 16. februára 2012 o nedávnom politickom vývoji v Maďarsku⁵ a z 10. marca 2011 o zákone o médiách v Maďarsku⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva⁷,
- so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 1. apríla 2004 o oznámení Komisie o článku 7 Zmluvy o Európskej únii: Rešpektovanie a podpora hodnôt, na ktorých je založená Únia⁸,
- so zreteľom na oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu z 15. októbra 2003

¹Prijaté texty, P8_TA(2017)0216.

²Prijaté texty, P8_TA(2015)0461.

³ Ú. v. EÚ C 407, 4.11.2016, s. 46.

⁴ Ú. v. EÚ C 75, 26.2.2016, s. 52.

⁵ Ú. v. EÚ C 249 E, 30.8.2013, s. 27.

⁶ Ú. v. EÚ C 199 E, 7.7.2012, s. 154.

⁷ Prijaté texty, P8_TA(2016)0409.

⁸ Ú. v. EÚ C 104 E, 30.4.2004, s. 408.

o článku 7 Zmluvy o Európskej únii: Rešpektovanie a podpora hodnôt, na ktorých je založená Únia¹,

- so zreteľom na správu Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) a Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF),
 - so zreteľom na články 45, 52 a 83 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci a stanoviská Výboru pre kontrolu rozpočtu, Výboru pre kultúru a vzdelávanie, Výboru pre ústavné veci a Výboru pre práva žien a rodovú rovnosť (A8-0250/2018),
- A. keďže Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, čo je stanovené v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ), vyjadrené v Charte základných práv Európskej únie a zakotvené v medzinárodných zmluvách v oblasti ľudských práv, a keďže tieto hodnoty, ktoré sú spoločné členským štátom a ku ktorým sa všetky členské štáty dobrovoľne prihlásili, tvoria základ práv uplatňovaných osobami žijúcimi v Únii;
- B. keďže jasné riziko vážneho porušenia hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ členským štátom sa netýka výlučne daného členského štátu, v ktorom sa riziko prejavuje, ale má vplyv aj na ostatné členské štáty, na vzájomnú dôveru medzi nimi, na samotný charakter Únie a základné práva jej občanov zaručené právnymi predpismi Únie;
- C. keďže podľa oznámenia Komisie z roku 2003 týkajúceho sa článku 7 Zmluvy o EÚ sa rozsah pôsobnosti článku 7 neobmedzuje na oblasti, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, ako v prípade článku 258 ZFEÚ, a keďže Únia môže posúdiť existenciu jasného rizika vážneho porušenia spoločných hodnôt v oblastiach patriacich do právomocí členských štátov;
- D. keďže článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ predstavuje preventívnu fázu, ktorá Únii dáva právomoc zasiahnuť v prípade jasného rizika závažného porušenia spoločných hodnôt; keďže pri tomto preventívnom kroku sa počíta s dialógom s dotknutým členským štátom a jeho cieľom je zabrániť prípadnému udeleniu sankcií;
- E. keďže maďarské orgány boli síce stále pripravené diskutovať o zákonnosti každého konkrétneho opatrenia, no situácia sa nerieši a pretrvávajú mnohé obavy, čo má negatívny dosah na dobré meno Únie a na jej účinnosť a dôveryhodnosť pri ochrane základných práv, ľudských práv a demokracie v globálnom meradle a poukazuje na potrebu riešiť tieto obavy spoločným postupom Únie;
1. uvádza, že obavy Parlamentu sa týkajú týchto oblastí:
- (1) fungovanie ústavného a volebného systému;
 - (2) nezávislosť súdnictva a iných inštitúcií a práva sudcov;

¹ COM(2003)0606.

- (3) korupcia a konflikty záujmov;
 - (4) ochrana súkromia a údajov;
 - (5) sloboda prejavu;
 - (6) akademická sloboda;
 - (7) sloboda náboženského vyznania;
 - (8) sloboda združovania;
 - (9) právo na rovnaké zaobchádzanie;
 - (10) práva príslušníkov menšín vrátane Rómov a Židov a ochrana pred nenávisťnými vyjadreniami voči týmto menšinám;
 - (11) základné práva migrantov, žiadateľov o azyl a utečencov;
 - (12) hospodárske a sociálne práva;
2. domnieva sa, že skutočnosti a smerovanie uvedené v prílohe k tomuto uzneseniu spoločne predstavujú systémové ohrozenie hodnôt vytýčených v článku 2 Zmluvy o EÚ a jasné riziko ich vážneho porušenia;
 3. berie na vedomie výsledok parlamentných volieb v Maďarsku, ktoré sa konali 8. apríla 2018; zdôrazňuje skutočnosť, že každá maďarská vláda je zodpovedná za odstránenie rizika závažného porušenia hodnôt vytýčených v článku 2 Zmluvy o EÚ, aj keď toto riziko predstavuje trvalé následky politických rozhodnutí navrhovaných alebo schválených predchádzajúcimi vládami;
 4. v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ preto predkladá Rade tento odôvodnený návrh, v ktorom Radu vyzýva, aby rozhodla, či existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ zo strany Maďarska a aby v tejto súvislosti zaslala Maďarsku vhodné odporúčania;
 5. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie a odôvodnený návrh rozhodnutia Rady priložený k tomuto uzneseniu postúpil Komisii, Rade a vládam a parlamentom členských štátov.

PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Návrh

Rozhodnutie Rady

o určení podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, a najmä na jej článok 7 ods. 1,
so zreteľom na odôvodnený návrh Európskeho parlamentu,
so zreteľom na súhlas Európskeho parlamentu,

keďže:

- (1) Únia je založená na hodnotách uvedených v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (Zmluvy o EÚ), ktoré sú spoločné členským štátom a súčasťou ktorých je aj rešpektovanie demokracie, zásad právneho štátu a ľudských práv. V súlade s článkom 49 Zmluvy o EÚ si pristúpenie k Únii vyžaduje dodržiavanie a podporu hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ.
- (2) Pristúpenie Maďarska bolo dobrovoľným aktom vychádzajúcim zo zvrchovaného rozhodnutia, ktoré odrážalo široký konsenzus celého maďarského politického spektra.
- (3) Európsky parlament vo svojom odôvodnenom návrhu predložil svoje obavy týkajúce sa situácie v Maďarsku. Hlavné obavy sa týkajú najmä fungovania ústavného a volebného systému, nezávislosti súdnictva a iných inštitúcií, práv sudcov, korupcie a konfliktov záujmov, ochrany súkromia a údajov, slobody prejavu, akademickej slobody, slobody náboženského vyznania, slobody združovania, práva na rovnaké zaobchádzanie, práv osôb patriacich k menšinám vrátane Rómov a Židov a ochrany pred nenávisťnými vyjadreniami voči týmto menšinám, základných práv migrantov, žiadateľov o azyl a utečencov a hospodárskych a sociálnych práv.
- (4) Európsky parlament takisto poznamenal, že maďarské orgány sú stále pripravené diskutovať o zákonnosti každého konkrétneho opatrenia, ale vôbec nekonajú, pokiaľ ide o opatrenia odporúčané v jeho predošlých uzneseniach.
- (5) Vo svojom uznesení zo 17. mája 2017 o situácii v Maďarsku Európsky parlament uviedol, že súčasná situácia v Maďarsku predstavuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ a že odôvodňuje začatie postupu uvedeného v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ.
- (6) Vo svojom oznámení z roku 2003 o článku 7 Zmluvy o Európskej únii Komisia vymenúva mnohé zdroje informácií, ktoré treba zväžiť pri monitorovaní dodržiavania

a presadzovania spoločných hodnôt, napríklad správy medzinárodných organizácií, správy MVO a rozhodnutia regionálnych a medzinárodných súdov. Veľké obavy zo situácie v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv v Maďarsku vyjadrili mnohí aktéri na vnútroštátnej, európskej a medzinárodnej úrovni vrátane inštitúcií a orgánov Únie, Rady Európy, Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Organizácie Spojených národov (OSN), ako aj mnohých organizácií občianskej spoločnosti. Je však potrebné považovať ich za právne nezáväzné stanoviská, keďže len Súdny dvor Európskej únie môže vykladať ustanovenia zmlúv.

Fungovanie ústavného a volebného systému

- (7) Benátska komisia vyjadrila obavy v súvislosti s procesom tvorby ústavy v Maďarsku už pri niekoľkých príležitostiach, a to pokiaľ ide o základný zákon, ako aj jeho novelizácie. Uvítala skutočnosť, že základný zákon zavádza ústavný poriadok založený na demokracii, zásadách právneho štátu a ochrane základných práv ako základných zásadách, a uznala úsilie o zavedenie ústavného poriadku v súlade so spoločnými európskymi demokratickými hodnotami a normami a o reguláciu základných práv a slobôd v súlade so záväznými medzinárodnými nástrojmi. Kritika sa sústredila na nedostatočnú transparentnosť procesu, nedostatočné zapojenie občianskej spoločnosti, neexistenciu skutočných konzultácií, ohrozenie oddelenia právomocí a oslabenie vnútroštátneho systému brzd a protiváh.
- (8) Právomoci maďarského ústavného súdu sa v dôsledku ústavnej reformy obmedzili, aj čo sa týka rozpočtových záležitostí, zrušenia žalôb vo verejnom záujme (*actio popularis*), možnosti súdu odvolávať sa na svoju judikatúru platnú pred 1. januárom 2012 a obmedzenie možnosti súdu preskúmať ústavnosť akýkoľvek zmien základného zákona okrem tých, ktoré majú len procesnú povahu. Benátska komisia vyjadrila vážne obavy z týchto obmedzení a z postupu vymenúvania sudcov a vo svojom stanovisku z 19. júna 2012 k zákonu č. CLI z roku 2011 o maďarskom ústavnom súde a vo svojom stanovisku zo 17. júna 2013 k štvrtej novele Základného zákona Maďarska maďarským orgánom odporučila, aby zabezpečili nevyhnutný systém brzd a protiváh. Benátska komisia vo svojich stanoviskách takisto poukázala na niekoľko pozitívnych prvkov reforiem, napríklad poskytnutie rozpočtových záruk, vylúčenie znovuzvolenia sudcov a prisúdenie práva začať konanie vo veci posúdenia *ex post* komisárovi pre základné práva.
- (9) Vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva vyjadril znepokojenie z toho, že súčasný postup podávania ústavných sťažností poskytuje obmedzenejší prístup k ústavnému súdu, nestanovuje lehotu na vykonanie ústavného preskúmania a nemá odkladný účinok na napadnuté právne predpisy. Spomína sa v ňom aj to, že ustanoveniami nového zákona o ústavnom súde sa oslabuje zabezpečenie funkčného obdobia sudcov a zvyšuje sa vplyv vlády na zloženie a fungovanie ústavného súdu tým, že sa zmenil postup vymenovania sudcov, počet sudcov súdu a vek ich odchodu do dôchodku. Výbor vyjadril obavy aj z obmedzenia kompetencií a právomocí ústavného súdu pri preskúmaní právnych predpisov týkajúcich sa rozpočtových záležitostí.
- (10) V predbežných záveroch a zisteniach prijatých 9. apríla 2018 volebná pozorovateľská misia s obmedzeným rozsahom Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva

uviedla, že po technickej stránke boli voľby zvládnuté profesionálne a transparentne, základné práva a slobody boli celkovo rešpektované, no uplatňované v nepriateľskej atmosfére. Volebná administratíva splnila svoju úlohu profesionálne a transparentne a tešila sa celkovej dôvere zainteresovaných strán. Volebná kampaň bola síce čulá, no nepriateľská, pričom zastrašujúca volebná rétorika zúžila priestor pre zásadnú diskusiu a možnosti voličov fundovane sa rozhodnúť. Financovanie verejnej kampane a výdavkové stropy boli nastavené tak, aby všetkým kandidátom zaručili rovnaké príležitosti. Možnosti kandidátov uchádzať sa o volebné kreslá za rovnakých podmienok však výrazne oslabili nadmerné vládne výdavky na verejné informačné spoty, ktoré zdôrazňovali volebný odkaz vládnucej strany. Misia takisto vyjadrila obavy v súvislosti s vymedzením volebných obvodov s jedným mandátom. Podobné obavy odzneli už v spoločnom stanovisku z 18. júna 2012 k zákonu o voľbe poslancov maďarského parlamentu, ktoré prijala Benátska komisia a Rada pre demokratické voľby a v ktorom sa uvádzalo, že volebné obvody sa musia vymedziť transparentne a profesionálne na základe nestranného a nezaujatého procesu, teda tak, aby sa predchádzalo krátkodobým politickým cieľom (machináciám s hranicami volebných obvodov).

- (11) Maďarská vláda v posledných rokoch vo veľkej miere využívala vnútroštátne konzultácie, a tak rozširovala priamu demokraciu na vnútroštátnej úrovni. Komisia 27. apríla 2017 poukázala na to, že vnútroštátne konzultácie pod názvom Zastavme Brusel obsahovali niekoľko tvrdení a obvinení, ktoré boli z faktického hľadiska nesprávne a mimoriadne zavádzajúce. Maďarská vláda takisto uskutočnila v máji 2015 konzultáciu nazvanú Migrácia a terorizmus a v októbri 2017 konzultáciu namierenú proti takzvanému Sorosovmu plánu. Uvedené konzultácie poukazovali na paralely medzi terorizmom a migráciou, vyvolávali nenávisť voči migrantom a zameriavali sa najmä na osobu Georgea Sorosa a na Úniu.

Nezávislosť súdnictva a iných inštitúcií a práva sudcov

- (12) V dôsledku rozsiahlych zmien právneho rámca uzákoneného v roku 2011 boli predsedovi novovytvoreného Národného súdneho úradu zverené rozsiahle právomoci. Benátska komisia tieto rozsiahle právomoci kritizovala vo svojom stanovisku k zákonu č. CLXII z roku 2011 o právnom postavení a odmeňovaní sudcov a k zákonu č. CLXI z roku 2011 o organizácii a správe súdov Maďarska, ktoré prijala 19. marca 2012, a v stanovisku k základným právnym predpisom týkajúcim sa súdnictva, ktoré prijala 15. októbra 2012. Podobné obavy vyjadril aj osobitný spravodajca OSN pre nezávislosť sudcov a právnikov 29. februára 2012 a 3. júla 2013, ako aj Skupina štátov Rady Európy proti korupcii (GRECO) vo svojej správe prijatej 27. marca 2015. Všetci títo aktéri zdôraznili, že je potrebné posilniť úlohu kolektívneho orgánu – Národnej súdnej rady v pozícii dohľadu, lebo predseda Národného súdneho úradu, ktorý je volený maďarským parlamentom, sa nemôže považovať za orgán súdnej samoregulácie. Na základe medzinárodných odporúčaní sa postavenie predsedu Národného súdneho úradu zmenilo a jeho právomoci sa obmedzili tak, aby sa zabezpečila lepšia rovnováha medzi predsedom a Národnou súdnou radou.
- (13) Od roku 2012 Maďarsko podniklo pozitívne kroky smerujúce k prevodu určitých funkcií z predsedu Národného súdneho úradu na Národnú súdnu radu s cieľom vytvoriť lepšiu rovnováhu medzi týmito dvomi orgánmi. Stále sú však potrebné ďalšie opatrenia. Vo svojej správe z 27. marca 2015 skupina GRECO vyzvala, aby sa minimalizovali

možné riziká svojvoľných rozhodnutí predsedu Národného súdneho úradu. Predseda Národného súdneho úradu okrem iného môže preradovať a priradovať sudcov a plní takisto úlohy v rámci súdnej disciplíny. Predseda Národného súdneho úradu takisto dáva odporúčania maďarskému prezidentovi na vymenovanie a odvolávanie predsedov súdov, čo sa týka aj predsedov a podpredsedov odvolacích súdov. Skupina GRECO uvítala nedávno prijatý kódex správania pre sudcov, no domnieva sa, že by mohol byť jednoznačnejší a mal by byť doplnený odbornou prípravou v rámci služby. Takisto uznala zmeny prijaté v oblasti pravidiel prijímania a výberu sudcov v Maďarsku v období rokov 2012 až 2014, ktorými Národná súdna rada získala silnejšiu dozornú funkciu v procese výberu. Na zasadnutí Národnej súdnej rady, ktoré sa konalo 2. mája 2018, táto rada jednohlasne prijala rozhodnutia o postupe predsedu Národného súdneho úradu, pokiaľ ide o vyhlasovanie výziev na podávanie prihlášok na sudcovské funkcie a vedúce funkcie za neúspešné. Podľa týchto rozhodnutí je postup predsedu nezákonný.

- (14) Dňa 29. mája 2018 maďarská vláda predložila návrh siedmej novely základného zákona (T/332), ktorá bola prijatá 29. mája 2018. Zaviedol sa ňou nový systém správnych súdov.
- (15) Po rozsudku Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) zo 6. novembra 2012 vo veci C-286/12, Komisia/Maďarsko¹, ktorého záver znel, že prijatím vnútroštátneho režimu, ktorý stanovuje, že dovŕšením veku 62 rokov zaniká služobný pomer sudcov, prokurátorov a notárov, Maďarsko nesplnilo povinnosti podľa práva Únie, maďarský parlament prijal zákon č. XX z roku 2013, v ktorom sa stanovilo, že vek odchodu do dôchodku sudcov sa postupne počas desaťročného obdobia zníži na 65 rokov, a vymedzili sa kritériá návratu do funkcie alebo náhrady škody. Tento zákon poskytoval sudcom, ktorí odišli do dôchodku, možnosť vrátiť sa na svoje bývalé pozície na rovnakom súde a za rovnakých podmienok ako pred prijatím regulácie veku odchodu do dôchodku, alebo, ak sa vrátiť nechceli, dostali 12-mesačné odstupné ako náhradu stratených príjmov a mohli podať na súd žalobu o ďalšiu náhradu škody, čo im však nezaručovalo opätovné dosadenie na vedúce administratívne pozície. Komisia však uznala opatrenia Maďarska zamerané na dosiahnutie súladu zákona o odchode do dôchodku s právom Únie. Vo svojej správe z októbra 2015 Inštitút pre ľudské práva v rámci Medzinárodnej advokátskej komory (International Bar Association) uviedol, že väčšina odvolaných sudcov sa na svoje pôvodné pozície už nevrátila, čiastočne preto, že ich predchádzajúce pozície už boli obsadené. Uviedol tiež, že nemožno zaručiť nezávislosť a nestrannosť maďarského súdnictva a záruky právneho štátu zostávajú oslabené.
- (16) Vo svojom rozsudku zo 16. júla 2015, Gázsó/Maďarsko, Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) konštatoval, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a práva na účinný prostriedok nápravy. ESLP dospel k záveru, že porušenia majú pôvod v praxi, ktorá spočíva v tom, že Maďarsko opakovane nie je schopné zabezpečiť, aby sa konania o určení občianskych práv a povinností skončili v primeranej lehote, a neprijíma opatrenia umožňujúce žiadateľom uplatniť si nárok na náhradu škody v dôsledku nadmerne dlhého občianskoprávneho konania na vnútroštátnej úrovni. Na vykonanie tohto rozsudku sa stále čaká. Nový maďarský občiansky súdny poriadok prijatý v roku 2016 zabezpečuje urýchlenie občianskeho konania zavedením dvojfázového postupu.

¹ Rozsudok Súdneho dvora zo 6. novembra 2012, Komisia/Maďarsko, C-286/12, ECLI:EU:C:2012:687.

Maďarsko informovalo Výbor ministrov Rady Európy o tom, že nový zákon vytvárajúci účinný prostriedok nápravy v prípade prietahov v konaní bude prijatý do októbra 2018.

- (17) Vo svojom rozsudku z 23. júna 2016, *Baka/Maďarsko*, ESĽP dospel k záveru, že došlo k porušeniu práva na prístup k súdu a na slobodu prejavu Andrása Baku, ktorý bol v júni 2009 vymenovaný za predsedu najvyššieho súdu na šesťročné funkčné obdobie, ale v súlade s prechodnými ustanoveniami základného zákona sa tejto funkcie vzdal, za predpokladu, že právnym nástupcom najvyššieho súdu bude Kúria. Na vykonanie tohto rozsudku sa stále čaká. Dňa 10. marca 2017 Výbor ministrov Rady Európy požiadal, aby sa prijali opatrenia na predchádzanie ďalšiemu predčasnému odvolaniu sudcov z podobných dôvodov, a tým sa zabránilo prípadnému zneužívaniu v tejto súvislosti. Maďarská vláda konštatovala, že takéto opatrenia nesúvisia s výkonom rozsudku.
- (18) Dňa 29. septembra 2008 bol za splnomocnenca pre ochranu údajov vymenovaný András Jóri na šesťročné funkčné obdobie. S účinnosťou od 1. januára 2012 sa však maďarský parlament rozhodol reformovať systém ochrany údajov a nahradiť splnomocnenca vnútroštátnym orgánom pre ochranu údajov a slobodu informácií. Pán Jóri musel teda svoj úrad opustiť pred skončením svojho funkčného obdobia. Dňa 8. apríla 2014 Súdny dvor vyhlásil, že s nezávislosťou orgánov dozoru sa nevyhnutne spája povinnosť umožniť im, aby v úrade zostali celé funkčné obdobie, a že Maďarsko nesplnilo svoje povinnosti podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES¹. Maďarsko zmenilo pravidlá vymenúvania splnomocnenca, ospravedlnilo sa a vyplatilo dohodnutú sumu náhrady škody.
- (19) Benátska komisia vo svojom stanovisku k zákonu č. CLXIII z roku 2011 o prokuratúre a k zákonu č. CLXIV z roku 2011 o štatúte generálneho prokurátora, prokurátorov a ostatných zamestnancoch prokuratúry a o povolanií v oblasti prokuratúry, ktoré prijala 19. júna 2012, poukázala na niekoľko nedostatkov. Skupina GRECO vo svojej správe prijatej 27. marca 2015 naliehavo vyzvala maďarské orgány, aby podnikli ďalšie kroky zamerané na zabránenie zneužívaniu a na zvýšenie nezávislosti prokuratúry, okrem iného aj odstránením možnosti opätovného zvolenia generálneho prokurátora. Skupina GRECO navyše žiadala, aby disciplinárne konanie proti bežným prokurátorom bolo transparentnejšie a aby sa rozhodnutia o presune prípadu od jedného prokurátora inému riadili prísnymi právnymi kritériami a odôvodneniami. Podľa maďarskej vlády sa v správe skupiny GRECO o súlade z roku 2017 uznáva pokrok, ktorý Maďarsko dosiahlo ohľadom prokurátorov (maďarské orgány zverejnenie publikácie napriek výzvam predneseným na plenárnom zasadnutí GRECO zatiaľ nepovolili). Druhá správa o súlade sa pripravuje.

Korupcia a konflikty záujmov

- (20) Vo svojej správe prijatej 27. marca 2015 skupina GRECO vyzvala na vypracovanie kódexov správania pre poslancov maďarského parlamentu upravujúcich prípady konfliktov záujmov. Poslanci parlamentu by navyše mali byť povinní nahlasovať konflikty záujmov, ktoré vznikajú ad hoc, pričom túto požiadavku by mala dopĺňať ešte dôzrajšia povinnosť podávať majetkové priznania. Takisto by sa mali doplniť ustanovenia umožňujúce udeľovať sankcie za predloženie nepresných majetkových

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31).

priznaní. Okrem toho by sa majetkové priznania mali zverejňovať na internete, aby bol možný skutočný verejný dohľad. Mala by sa zaviesť štandardná elektronická databáza umožňujúca transparentný prístup ku všetkým priznaniam a ich zmenám.

- (21) Vo svojich predbežných záveroch a zisteniach prijatých 9. apríla 2018 volebná pozorovateľská misia s obmedzeným rozsahom Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva dospela k záveru, že obmedzené monitorovanie výdavkov na kampaň a chýbajúce dôsledné vykazovanie zdrojov financií na kampaň ohrozujú transparentnosť financovania a možnosť voličov informovane sa rozhodnúť, čo je v rozpore so záväzkami OBSE a medzinárodnými normami. Platné právne predpisy stanovujú mechanizmus monitorovania a kontroly *ex post*. Štátny kontrolný úrad má právomoc monitorovať a kontrolovať, či boli splnené zákonné požiadavky. Súčasťou predbežných záverov a zistení nebola oficiálna správa o kontrole vydaná Štátnym kontrolným úradom týkajúca sa parlamentných volieb konaných v roku 2018, keďže v tom čase ešte nebola hotová.
- (22) Riadiaci výbor Partnerstva za otvorené vládnutie (Open Government Partnership – OGP) 7. decembra 2016 dostal list od maďarskej vlády, v ktorom oznámila svoje okamžité ukončenie členstva v partnerstve, ktoré na dobrovoľnej báze zoskupuje 75 krajín a stovky organizácií občianskej spoločnosti. Partnerstvo OGP maďarskú vládu od júla 2015 preverovalo pre obavy vyjadrené organizáciami občianskej spoločnosti, najmä v súvislosti s ich priestorom na vykonávanie činnosti v krajine. Členmi OGP nie sú všetky členské štáty EÚ.
- (23) Maďarsko využíva finančné prostriedky EÚ na úrovni 4,4 % svojho HDP, ktoré tak tvoria viac než polovicu verejných investícií. Podiel zákaziek pridelených po postupe verejného obstarávania s jedinou ponukou bol v roku 2016 naďalej vysoký – 36 %. Maďarsko má najvyšší percentuálny podiel finančných odporúčaní úradu OLAF v Únii, pokiaľ ide o štrukturálne fondy a poľnohospodárstvo v rokoch 2013 – 2017. V roku 2016 úrad OLAF uzavrel vyšetrovanie dopravného projektu v Maďarsku v hodnote 1,7 miliardy EUR, ktorého hlavnými účastníkmi boli viaceré medzinárodné špecializované stavebné spoločnosti. Vyšetrením sa zistili veľmi závažné nezrovnalosti, ako aj možné podvody a korupcia pri realizácii projektu. V roku 2017 OLAF zistil „závažné nezrovnalosti“ a „konflikt záujmu“ pri prešetrovaní 35 zákaziek na verejné osvetlenie udelených spoločnosti, ktorú v tom čase viedol zať maďarského premiéra. OLAF poslal Generálnemu riaditeľstvu Komisie pre regionálnu a mestskú politiku záverečnú správu s finančnými odporúčaniami na vymáhanie 43,7 milióna EUR a generálnemu prokurátorovi Maďarska zaslal súdne odporúčania. Pri cezhraničnom vyšetrovaní, ktoré OLAF uzavrel v roku 2017, boli vyslovené obvinenia v súvislosti s eventuálnym zneužitím finančných prostriedkov Únie pri 31 výskumno-vývojových projektoch. Vyšetrenie vedené v Maďarsku, Lotyšsku a Srbsku odhalilo subdodávateľský podvod, ktorého cieľom bolo umelé navyšovanie cien projektov a zakrytie skutočnosti, že konečnými dodávateľmi boli spriaznené spoločnosti. OLAF preto uzavrel vyšetrovanie s finančným odporúčaním, aby Komisia vymohla 28,3 milióna EUR, a so súdnym odporúčaním pre maďarské súdne orgány. Maďarsko sa rozhodlo nezapojiť sa do vytvárania Európskej prokuratúry, ktorá bude zodpovedná za vyšetrovanie a stíhanie páchatel'ov a spolupáchatel'ov trestných činov, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, a za ich postavenie pred súd.

- (24) Podľa siedmej správy o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti sa efektívnosť verejnej správy v Maďarsku od roku 1996 znížila a Maďarsko je jedným z členských štátov s najmenej efektívnou verejnou správou v Únii. Všetky maďarské regióny sú výrazne pod priemerom Únie, pokiaľ ide o kvalitu verejnej správy. Podľa správy EÚ o boji proti korupcii zverejnenej Európskou komisiou v roku 2014 sa v Maďarsku korupcia vníma ako rozšírená (89 %). Podľa správy o globálnej konkurencieschopnosti (Global Competitiveness Report) za obdobie 2017 – 2018, ktorú vydalo Svetové ekonomické fórum, bola vysoká úroveň korupcie jedným z najproblematickejších faktorov podnikania v Maďarsku.

Ochrana súkromia a údajov

- (25) Vo svojom rozsudku z 12. januára 2016, Szabó a Vissy/Maďarsko, ESLP zistil, že v dôsledku nedostatočných právnych záruk pred prípadným neoprávneným tajným sledovaním z dôvodov národnej bezpečnosti, a to aj v súvislosti s použitím telekomunikačných prostriedkov, bolo porušené právo na rešpektovanie súkromného života. Predkladatelia neuviedli, že by boli vystavení opatreniam tajného sledovania, preto sa ďalšie individuálne opatrenia nejavili ako potrebné. Ako všeobecné opatrenie sa vyžaduje novelizácia príslušných právnych predpisov. O návrhoch na novelizáciu zákona o národných bezpečnostných službách v súčasnosti diskutujú odborníci príslušných maďarských ministerstiev. Na vykonanie tohto rozsudku sa preto stále čaká.
- (26) V záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva vyjadril obavy, že právny rámec Maďarska pre tajné sledovanie na účely národnej bezpečnosti umožňuje hromadné odpočúvanie komunikácie a neobsahuje dostatočné záruky pred svojvoľným narušením práva na súkromie. Jeho obavy sa týkali aj chýbajúcich ustanovení zaisťujúcich účinné prostriedky nápravy v prípadoch zneužitia a čo najskoršie informovanie dotknutej osoby po ukončení tohto opatrenia dohľadu bez ohrozenia účelu obmedzenia.

Sloboda prejavu

- (27) Benátska komisia 22. júna 2015 prijala stanovisko k právnym predpisom o médiách (zákon č. CLXXXV o mediálnych službách a masmédiách, zákon č. CIV o slobode tlače a právny predpis o zdaňovaní príjmov masmédií z reklamy) v Maďarsku, v ktorom vyzvala na niekoľko zmien zákona o tlači a zákona o médiách, najmä v súvislosti s vymedzením pojmu „nezákonný mediálny obsah“, zverejňovaním zdrojov žurnalistov a sankciami pre médiá. Podobné obavy boli vyjadrené aj v analýze, ktorú si objednal Úrad predstaviteľa OBSE pre slobodu médií vo februári 2011, predchádzajúcim komisárom Rady Európy pre ľudské práva v jeho stanovisku k právnym predpisom o médiách v Maďarsku s ohľadom na normy Rady Európy pre slobodu médií z 25. februára 2011, ako aj odborníkmi Rady Európy pre maďarské právne predpisy o médiách v ich posudku z 11. mája 2012. Generálny tajomník Rady Európy vo vyhlásení z 29. januára 2013 uvítal, že diskusie v oblasti médií viedli k niekoľkým významným zmenám. Pretrvávajúce obavy však opätovne vyslovil aj komisár Rady Európy pre ľudské práva v správe nasledujúcej po jeho návšteve v Maďarsku, ktorá bola zverejnená 16. decembra 2014. Komisár sa zmienil aj o problematike koncentrácie vlastníctva médií a autocenzúry, pričom uviedol, že právny rámec kriminalizujúci ohováranie by sa mal zrušiť.

- (28) Benátska komisia vo svojom stanovisku z 22. júna 2015 k právnym predpisom o médiách uznala dlhoročné úsilie maďarskej vlády o zlepšenie pôvodného textu zákonov o médiách, v súlade s pripomienkami rôznych pozorovateľov vrátane Rady Európy, a pozitívne hodnotila ochotu maďarských orgánov pokračovať v dialógu. Trvala však na tom, že je potrebné zmeniť pravidlá upravujúce voľbu členov Rady pre médiá, aby sa zabezpečilo spravodlivé zastúpenie spoločensky významných politických a iných skupín, a že by sa mal upraviť spôsob vymenúvania a pozícia predsedu Rady pre médiá alebo predsedu Úradu pre médiá s cieľom obmedziť koncentráciu právomoci a zabezpečiť politickú neutrálnosť. V súlade s tým by sa mala reformovať aj dozorná rada. Benátska komisia takisto odporučila decentralizáciu riadenia verejných poskytovateľov mediálnych služieb a to, aby Národná tlačová agentúra prestala byť exkluzívnym poskytovateľom správ pre verejných poskytovateľov mediálnych služieb. Podobné obavy boli vyjadrené aj v analýze, ktorú si objednal Úrad predstaviteľa OBSE pre slobodu médií vo februári 2011, predchádzajúcim komisárom Rady Európy pre ľudské práva v jeho stanovisku k právnym predpisom o médiách v Maďarsku s ohľadom na normy Rady Európy pre slobodu médií z 25. februára 2011, ako aj odborníkmi Rady Európy pre maďarské právne predpisy o médiách v ich posudku z 11. mája 2012. Generálny tajomník Rady Európy vo vyhlásení z 29. januára 2013 uvítal, že diskusie v oblasti médií viedli k niekoľkým významným zmenám. Pretrvávajúce obavy však opätovne vyslovil aj komisár Rady Európy pre ľudské práva v správe nasledujúcej po jeho návšteve v Maďarsku, ktorá bola zverejnená 16. decembra 2014.
- (29) Dňa 18. októbra 2012 Benátska komisia prijala stanovisko k zákonu č. CXII z roku 2011 o informačnom sebaurčení a slobode informácií v Maďarsku. Napriek celkovo pozitívnemu hodnoteniu Benátska komisia určila potrebu ďalších zlepšení. Po následných novelizáciách daného zákona sa však právo na prístup k vládnym informáciám obmedzilo ešte viac. Tieto novelizácie boli predmetom kritiky aj v analýze, ktorú si objednal Úrad predstaviteľa OBSE pre slobodu médií v marci 2016. Uvádza sa v nej, že poplatky účtované za priame náklady sa zdajú byť vcelku opodstatnené, no účtovanie poplatkov za čas, ktorý majú verejní činitelia stráviť odpoveďami na žiadosti, je neprijateľné. Ako sa uznáva v správe Komisie o Maďarsku z roku 2018, splnomocnenec pre ochranu údajov a súdy vrátane ústavného súdu zaujímajú v prípadoch súvisiacich s transparentnosťou progresívnu pozíciu.
- (30) V predbežných záveroch a zisteniach prijatých 9. apríla 2018 volebná pozorovateľská misia s obmedzeným rozsahom Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva pre maďarské parlamentné voľby v roku 2018 uviedla, že prístup k informáciám, ako aj sloboda médií a združovania boli obmedzené, a to aj v dôsledku najnovších právnych zmien, a že mediálne pokrytie kampane bolo síce rozsiahle, ale aj vysoko polarizované, pričom chýbala kritická analýza. Verejný vysielateľ si splnil mandát a poskytol voľný vysielací čas jednotlivým kandidátom, ale v rámci spravodajstva a redakčných príspevkov jasne favorizoval vládnu koalíciu, čo je v rozpore s medzinárodnými štandardmi. Väčšina komerčných vysielateľov bola v rámci spravodajstva naklonená buď vládnym alebo opozičným stranám. Elektronické médiá poskytli platformu na pluralitnú a tematickú politickú diskusiu. Misia navyše poznamenala, že politizácia vlastníctva spojená s obmedzujúcim právnym rámcom mala negatívny vplyv na redakčnú slobodu, čím sa obmedzil prístup voličov k pluralistickým informáciám. Konštatovala tiež, že novelami sa zaviedlo nenáležité obmedzenia práva na prístup

k informáciám, pretože sa rozšírila definícia informácií, ktoré nepodliehajú zverejneniu, a zvýšil sa poplatok za vybavenie žiadosti o informácie.

- (31) Výbor OSN pre ľudské práva vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 vyjadril obavy zo zákonov o médiách v Maďarsku a z praktík, ktorými sa obmedzuje sloboda presvedčenia a prejavu. Vyjadril znepokojenie z toho, že po postupných úpravách zákona súčasný legislatívny rámec v plnej miere nezabezpečuje necenzurovanú a neobmedzenú tlač. S obavami skonštatoval, že Rada pre médiá a Úrad pre médiá nemajú dostatočnú nezávislosť na vykonávanie svojich funkcií a že majú príliš široké regulačné a sankčné právomoci.
- (32) Predstavitel' OBSE pre slobodu médií 13. apríla 2018 dôrazne odsúdil skutočnosť, že maďarský mediálny zdroj zverejnil zoznam viac než 200 ľudí s tvrdením, že 2 000 ľudí vrátane osôb uvedených menovite v zozname údajne pracuje na „zvrhnutí vlády“. Zoznam zverejnil maďarský časopis Figyelő 11. apríla a obsahuje mená mnohých novinárov a ďalších občanov. Predstavitel' OBSE pre slobodu médií vyjadril 7. mája 2018 vážnu obavu z neudelenia akreditácie niekoľkým nezávislým novinárom, čo im zabránilo v možnosti podávať správy z inauguračnej schôdze nového maďarského parlamentu. Okrem toho skonštatoval, že takáto udalosť by sa nemala používať ako nástroj na obmedzovanie obsahu kritických správ a že takáto prax je zlým precedensom pre nové funkčné obdobie maďarského parlamentu.

Akademická sloboda

- (33) Dňa 6. októbra 2017 Benátska komisia prijala stanovisko k zákonu č. XXV zo 4. apríla 2017 o novele zákona č. CCIV z roku 2011 o národnom terciárnom vzdelávaní. Komisia dospela k záveru, že zavedenie prísnejších pravidiel bez uvedenia riadnych dôvodov v spojení s prísnyimi lehotami a vážnymi právnymi dôsledkami pre zahraničné univerzity, ktoré už majú sídlo v Maďarsku a mnoho rokov vykonávajú svoju činnosť v súlade so zákonom, sa z hľadiska zásad a záruk právneho štátu a dodržiavania základných práv zdá byť veľmi problematické. Tieto univerzity a ich študenti sú chránení vnútroštátnymi a medzinárodnými pravidlami o akademickej slobode, slobode prejavu a zhromažďovania, o práve na vzdelanie a slobode vzdelania. Benátska komisia odporučila, aby maďarské orgány zabezpečili predovšetkým to, aby nové pravidlá o požiadavke na vlastnenie pracovného povolenia nemali nepríjemný vplyv na akademickú slobodu a aby sa uplatňovali nediskriminačne a pružne bez ohrozenia kvality a medzinárodnej povahy vzdelávania, ktoré existujúce univerzity už poskytujú. Obavy týkajúce sa novely zákona č. CCIV z roku 2011 o národnom terciárnom vzdelávaní vyjadrili aj osobitní spravodajcovia OSN pre slobodu presvedčenia a prejavu, pre slobodu pokojného zhromažďovania a združovania sa a pre kultúrne práva, a to vo svojom vyhlásení z 11. apríla 2017. Výbor OSN pre ľudské práva vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 konštatoval nedostatočné odôvodnenie stanovenia takýchto obmedzení slobody myslenia, prejavu a združovania, ako aj akademickej slobody.
- (34) Dňa 17. októbra 2017 maďarský parlament predĺžil lehotu na splnenie nových kritérií zo strany zahraničných univerzít vykonávajúcich činnosť v krajine do 1. januára 2019 na výslovnú žiadosť dotknutých inštitúcií a na základe odporúčania predsedníctva maďarskej konferencie rektorov. Benátska komisia toto predĺženie uvítala. Rokovania

medzi maďarskou vládou a dotknutými zahraničnými inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, najmä Stredoeurópskou univerzitou, stále prebiehajú, pričom právne vákuum pre zahraničné univerzity pretrváva, hoci Stredoeurópska univerzita splnila nové požiadavky v náležitom čase.

- (35) Komisia sa 7. decembra 2017 rozhodla podať žalobu proti Maďarsku na Súdny dvor Európskej únie z dôvodu, že novela zákona č. CCIV z roku 2011 o národnom terciárnom vzdelávaní neprimerane obmedzuje univerzity Únie a tretích krajín v ich činnosti a že tento zákon treba uviesť späť do súladu s právom Únie. Komisia dospela k záveru, že nové právne predpisy sú v rozpore s právom na akademickú slobodu, právom na vzdelanie a právom na podnikanie, ako sa stanovujú v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a právnymi záväzkami Únie podľa medzinárodného obchodného práva.

Sloboda náboženského vyznania

- (36) V roku 2011 maďarský parlament prijal zákon č. CCVI z roku 2011 o práve na slobodu svedomia a náboženského vyznania a o právnom postavení cirkví, denominácií a náboženských spoločenstiev v Maďarsku, ktorý nadobudol platnosť 1. januára 2012. Zákonom sa prehodnotila právna subjektivita mnohých náboženských organizácií a počet zákonom uznávaných cirkví v Maďarsku sa znížil na 14. Komisár Rady Európy pre ľudské práva 16. decembra 2011 vyjadril svoje obavy z tohto zákona v liste, ktorý poslal maďarským orgánom. V reakcii na medzinárodný tlak maďarský parlament vo februári 2012 zvýšil počet uznávaných cirkví na 31. Dňa 19. marca 2012 Benátska komisia prijala stanovisko k zákonu č. CCVI z roku 2011 o práve na slobodu svedomia a náboženského vyznania a o právnom postavení cirkví, denominácií a náboženských spoločenstiev v Maďarsku. Uviedla v ňom, že v zákone sa stanovuje skupina požiadaviek, ktoré sú neúmerne a sú založené na svojvoľných kritériách, pokiaľ ide o uznanie cirkví. Okrem toho uviedla, že zákon viedol k procesu zrušenia registrácie pre stovky predtým zákonne uznávaných cirkví a že zákonom sa do istej miery zavádza nerovnaké a dokonca diskriminačné zaobchádzanie s náboženským vyznaním a spoločenstvami v závislosti od toho, či sú, alebo nie sú uznávané.
- (37) Ústavný súd Maďarska vo februári 2013 rozhodol, že zrušenie registrácie pre uznávané cirkvi bolo neústavné. V reakcii na rozhodnutie ústavného súdu maďarský parlament základný zákon v marci 2013 zmenil. V júni a septembri 2013 maďarský parlament zmenil zákon č. CCVI z roku 2011 s cieľom vytvoriť dvojúrovňovú klasifikáciu pozostávajúcu z „náboženských spoločenstiev“ a „začlenených cirkví“. V septembri 2013 maďarský parlament zmenil aj základný zákon výlučne na to, aby mohol vybrať náboženské spoločenstvá na „spoluprácu“ so štátom na „činnostiach verejného záujmu“, čím si udelil právomoc uznať podľa vlastného uváženia náboženskú organizáciu dvojtretinovou väčšinou hlasov.
- (38) Vo svojom rozsudku z 8. apríla 2014, Magyar Keresztény Mennonita Egyház a ostatni/Maďarsko, ESLP rozhodol, že Maďarsko z hľadiska slobody svedomia a náboženského vyznania porušilo slobodu združovania. Ústavný súd Maďarska zistil, že niektoré pravidlá, ktorými sa riadia podmienky uznávania cirkví, boli protiústavné, a nariadil zákonodarcovi, aby príslušné pravidlá uviedol do súladu s požiadavkami Európskeho dohovoru o ľudských právach. Príslušný zákon bol následne predložený

maďarskému parlamentu v decembri 2015, nezískal však potrebnú väčšinu. Na vykonanie tohto rozsudku sa stále čaká.

Sloboda združovania

- (39) Komisár Rady Európy pre ľudské práva 9. júla 2014 vo svojom liste pre maďarské orgány uviedol obavy zo stigmatizujúcej rétoriky, ktorú používajú politici spochybňujúci legitímnosť práce mimovládnych organizácií v súvislosti s auditmi, ktoré vykonával Kontrolný úrad maďarskej vlády a ktoré sa týkali mimovládnych organizácií, ktoré boli prevádzkovateľmi a príjemcami finančných prostriedkov z grantov poskytovaných EHP/Nórskym fondom. Maďarská vláda podpísala s fondom dohodu, v dôsledku ktorej výplata grantov pokračuje bez prerušenia. Osobitný spravodajca OSN pre situáciu obhajcov ľudských práv v dňoch 8. – 16. februára 2016 navštívil Maďarsko a vo svojej správe uviedol, že z existujúceho právneho rámca upravujúceho vykonávanie základných slobôd, ako sú práva na slobodu názoru a prejavu, práva na pokojné zhromažďovanie a združovanie, vyplývajú významné výzvy a že právne predpisy vzťahujúce sa na národnú bezpečnosť a migráciu môžu mať obmedzujúci vplyv na prostredie občianskej spoločnosti.
- (40) V apríli 2017 bol v maďarskom parlamente predstavený návrh zákona o transparentnosti organizácií získavajúcich podporu zo zahraničia s deklarovým cieľom zaviesť požiadavky súvisiace s predchádzaním legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo terorizmu. V roku 2013 Benátska komisia uznala, že štát môže mať rôzne dôvody obmedziť financovanie zo zahraničných zdrojov, vrátane predchádzania legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu, no tieto legitímne ciele by sa nemali zneužívať ako zámienka na kontrolu MVO alebo obmedzenie ich schopnosti vykonávať svoju legitímnu činnosť, predovšetkým v oblasti ochrany ľudských práv. Komisár Rady Európy pre ľudské práva 26. apríla 2017 adresoval list predsedovi Národného zhromaždenia Maďarskej republiky, v ktorom uviedol, že návrh zákona bol zavedený na základe pokračujúcej antagonistickej rétoriky určitých poslancov vládnej koalície, ktorí verejne označili niektoré mimovládne organizácie za „zahraničných agentov“ na základe zdroja ich financovania a spochybnili ich legitímnosť; pojem „zahraniční agenti“ sa však v návrhu zákona nevyskytuje. Podobné obavy sa spomínali aj vo vyhlásení predsedu Konferencie medzinárodných mimovládnych organizácií Rady Európy a predsedu Rady odborníkov na právo mimovládnych organizácií zo 7. marca 2017, ako aj v stanovisku z 24. apríla 2017, ktoré vypracovala Rada odborníkov na právo mimovládnych organizácií, a vo vyhlásení osobitných spravodajcov OSN pre situáciu obhajcov základných práv a pre podporu a ochranu práva na slobodu presvedčenia a prejavu z 15. mája 2017.
- (41) Dňa 13. júna 2017 maďarský parlament návrh zákona prijal s niekoľkými novelizáciami. V stanovisku z 20. júna 2017 Benátska komisia uznala, že pojem „organizácia čerpajúca podporu zo zahraničia“ je neutrálny a opisný a že niektoré z týchto novelizácií sú dôležitým zlepšením, zároveň sa však niektoré obavy nevyriešili a novelizácie nestačili na zmiernenie obáv z toho, že zákon by vyvolal neúmerne a zbytočné zasahovanie do slobody združovania a prejavu, práva na súkromie a do zákazu diskriminácie. Výbor OSN pre ľudské práva vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 skonštatoval nedostatočné odôvodnenie stanovenia týchto požiadaviek, ktoré sa zdali byť súčasťou snahy o diskreditovanie niektorých

mimovládnych organizácií vrátane tých, ktoré sa zaoberajú ochranou ľudských práv v Maďarsku.

- (42) Dňa 7. decembra 2017 sa Komisia rozhodla začať súdne konanie proti Maďarsku pre nesplnenie povinností podľa ustanovení zmluvy o voľnom pohybe kapitálu, a to v dôsledku ustanovení zákona o mimovládnych organizáciách, ktorými sa podľa Komisie nepriamo diskriminujú a neúmerne obmedzujú dary pre organizácie občianskej spoločnosti zo zahraničia. Komisia navyše tvrdí, že Maďarsko porušilo právo na slobodu združovania a práva na ochranu súkromného života a osobných údajov zakotvené v charte v spojení s ustanoveniami zmluvy o voľnom pohybe kapitálu, ako sa vymedzuje v článku 26 ods. 2 a článkoch 56 a 63 ZFEÚ.
- (43) Vo februári 2018 maďarská vláda predložila legislatívny balík pozostávajúci z troch návrhov zákonov (T/19776, T/19775, T/19774). Dňa 14. februára 2018 vydali predseda Konferencie medzinárodných mimovládnych organizácií Rady Európy a predseda Rady odborníkov na právo mimovládnych organizácií vyhlásenie, v ktorom uvádzajú, že balík nie je v súlade so slobodou združovania, najmä v prípade mimovládnych organizácií, ktoré sa zaoberajú problematikou migrantov. Podobné obavy vyjadril 15. februára 2018 aj komisár Rady Európy pre ľudské práva. Osobitný spravodajca OSN pre podporu a ochranu práva na slobodu presvedčenia a prejavu, osobitný spravodajca OSN pre situáciu obhajcov ľudských práv, nezávislý odborník OSN pre oblasť ľudských práv a medzinárodnej solidarity, osobitný spravodajca OSN pre ľudské práva migrantov a osobitná spravodajkyňa OSN pre súčasné formy rasizmu, rasovej diskriminácie, xenofóbie a súvisiacej intolerancie 8. marca 2018 vyslovili varovanie, že tento zákon povedie k nenáležitému obmedzeniu slobody združovania a slobody prejavu v Maďarsku. Výbor OSN pre ľudské práva vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 vyjadril obavy z toho, že odvolávaním sa na „prežitie národa“ a ochranu občanov a kultúry a prepájaním práce mimovládnych organizácií s údajnou medzinárodnou konšpiráciou tento legislatívny balík stigmatizuje mimovládne organizácie a obmedzuje ich možnosť vykonávať dôležité činnosti pri podpore ľudských práv, najmä práv utečencov, žiadateľov o azyl a migrantov. Okrem toho vyjadril znepokojenie z toho, že stanovenie obmedzení v súvislosti s financovaním mimovládnych organizácií zo zahraničia možno využiť na vyvíjanie nezákonného tlaku na tieto organizácie a na neoprávnené zasahovanie do ich činností. Zámerom jedného z týchto návrhov zákonov je zdaniť akékoľvek financovanie MVO zo zdrojov mimo Maďarska vrátane financovania zo zdrojov Únie sadzbou na úrovni 25 %. Legislatívny balík by tiež zbavil MVO právneho prostriedku nápravy umožňujúceho odvolať sa proti svojvoľným rozhodnutiam. Výbor Parlamentného zhromaždenia Rady Európy pre právne veci a ľudské práva si 22. marca 2018 vyžiadal stanovisko Benátskej komisie k návrhu legislatívneho balíka.
- (44) Dňa 29. mája 2018 maďarská vláda predložila návrh zákona, ktorým sa menia niektoré zákony týkajúce sa opatrení na boj proti nezákonnému prisťahovalectvu (T/333). Tento návrh je revidovaným znením predchádzajúceho legislatívneho balíka a navrhujú sa v ňom trestné sankcie za „napomáhanie nezákonnému prisťahovalectvu“. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov ešte v ten istý deň požiadal o stiahnutie tohto návrhu a vyjadril znepokojenie nad tým, že v prípade eventuálneho prijatia uvedených návrhov by ľuďom, ktorí sú nútení utiecť z domovov, bola odopretá nevyhnutná pomoc a služby a že by došlo k ešte výraznejšiemu rozničeniu napätej verejnej debaty

a posilneniu xenofóbnych postojov. Podobné obavy vyjadril 1. júna 2018 aj komisár Rady Európy pre ľudské práva. Predseda Výboru Parlamentného zhromaždenia Rady Európy pre právne veci a ľudské práva 31. mája 2018 potvrdil žiadosť o stanovisko Benátskej komisie k novému návrhu. Návrh bol prijatý 20. júna 2018, ešte pred poskytnutím stanoviska Benátskej komisie. Vysoký komisár OSN pre ľudské práva 21. júna 2018 odsúdil rozhodnutie maďarského parlamentu. Benátska komisia a Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva 22. júna 2018 uviedli, že ustanovenie o trestnej zodpovednosti môže utlmiť chránené organizačné aktivity a aktivity umožňujúce vyjadrenie názorov a zároveň porušuje právo na slobodu združovania a slobodu prejavu, a preto by sa malo zrušiť.

Právo na rovnaké zaobchádzanie

- (45) Pracovná skupina OSN pre otázky diskriminácie žien v právnych poriadkoch a v praxi v dňoch 17. – 27. mája 2016 navštívila Maďarsko. Vo svojej správe uviedla, že tradičná forma rodiny, ktorej ochrana je zaručená ako základ na prežitie národa, by sa nemala dostať do nerovnováhy s politickými, hospodárskymi a sociálnymi právami žien a posilňovaním ich postavenia. Pracovná skupina takisto poukázala na to, že právo ženy na rovnosť nemožno vnímať len z hľadiska ochrany zraniteľných skupín spoločne s deťmi, staršími osobami a osobami so zdravotným postihnutím, keďže ženy sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých takýchto skupín. Nové učebnice stále obsahujú rodové stereotypy, ktoré znázorňujú ženy hlavne ako matky a manželky a v niektorých prípadoch zobrazujú matky ako menej inteligentnejšie než otcov. Na druhej strane pracovná skupina uznala úsilie maďarskej vlády o posilnenie zosúladovania pracovného a rodinného života zavedením výhodných ustanovení v systéme podpory rodín a vo vzťahu k vzdelávaniu v ranom veku detí a starostlivosti o deti v ranom veku. V predbežných záveroch a zisteniach prijatých 9. apríla 2018 volebná pozorovateľská misia s obmedzeným rozsahom Úradu OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva uviedla, že ženy sú v politickom živote naďalej nedostatočne zastúpené a neuplatňujú sa žiadne právne požiadavky na podporu rodovej rovnosti vo volebnom kontexte. Hoci jedna z hlavných strán postavila na čelo celoštátnej kandidátskej listiny ženu a niektoré strany sa vo svojich programoch dotkli rodových otázok, posilneniu postavenia žien sa v kampani a ani v médiách nevenovala prílišná pozornosť.
- (46) Vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva privítal podpísanie Istanbulskeho dohovoru, no vyjadril ľútosť, že pokiaľ ide o postavenie žien v spoločnosti, v Maďarsku stále prevládajú patriarchálne stereotypné prístupy, a s obavami zaznamenal diskriminačné poznámky politických predstaviteľov voči ženám. Takisto skonštatoval, že maďarský trestný zákonník neposkytuje úplnú ochranu ženským obetiam domáceho násillia. Vyjadril znepokojenie nad tým, že ženy sú nedostatočne zastúpené na rozhodovacích pozíciách vo verejnom sektore, najmä na ministerstvách a v maďarskom parlamente. Istanbulský dohovor zatiaľ nebol ratifikovaný.
- (47) V základnom zákone Maďarska sa uvádzajú povinné ustanovenia o ochrane rodičov na pracovisku a o dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania; preto existujú osobitné pracovnoprávne pravidlá pre ženy a pre matky a otcov, ktoré a ktorí vychovávajú deti. Dňa 27. apríla 2017 Komisia vydala odôvodnené stanovisko, v ktorom Maďarsko

vyzvala, aby správne vykonalo smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES¹, pretože v maďarskom zákone sa stanovuje výnimka zo zákazu diskriminácie na základe pohlavia, ktorá je oveľa širšia ako výnimka stanovená v smernici. V ten istý deň Komisia vydala odôvodnené stanovisko adresované Maďarsku o nedodržiavaní smernice Rady 92/85/EHS², v ktorom sa uvádzalo, že zamestnávateľia sú povinní prispôbiť pracovné podmienky pre tehotné a dojčiace pracovníčky, aby sa zabránilo ohrozeniu ich zdravia alebo bezpečnosti. Maďarská vláda sa zaviazala novelizovať potrebné ustanovenia zákona č. CXXV z roku 2003 o rovnakom zaobchádzaní a podpore rovnosti príležitostí, ako aj zákona I z roku 2012 o zákonníku práce. Príslušná vec sa následne uzavrela 7. júna 2018.

- (48) Výbor OSN pre ľudské práva vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 vyjadril obavy z toho, že v rámci ústavného zákazu diskriminácie sa medzi dôvodmi diskriminácie výslovne neuvádza sexuálna orientácia a rodová identita a že jeho obmedzené vymedzenie pojmu rodiny by mohlo viesť k diskriminácii, pretože nezahŕňa určité druhy rodinného usporiadania, napríklad páry rovnakého pohlavia. Výbor vyjadril znepokojenie aj z násilných činov a prevládania negatívnych stereotypov a predsudkov voči lesbičkám, homosexuálom, bisexuálom a transrodovým osobám, najmä v oblasti zamestnanosti a vzdelávania.
- (49) Výbor OSN pre ľudské práva v záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 tiež spomenul nútené umiestňovanie do zdravotníckych zariadení, izolácie a nútenú liečbu veľkých počtov osôb s duševným, intelektuálnym a psychosociálnym postihnutím, ako aj hlásené násilie a kruté, nehumánne a ponižujúce zaobchádzanie a údajný vysoký počet neprešetrovaných úmrtí v uzatvorených inštitúciách.

Práva príslušníkov menšín vrátane Rómov a Židov a ochrana pred nenávisťnými vyjadreniami voči týmto menšinám

- (50) Vo svojej správe zverejnenej 16. decembra 2014 v nadväznosti na návštevu v Maďarsku komisár Rady Európy pre ľudské práva uviedol, že bol znepokojený zo zhoršovania situácie, pokiaľ ide o rasizmus a intoleranciu v Maďarsku, pričom medzi najzjavnejšie formy intolerancie patrili protirómske postoje, o čom svedčí aj mimoriadne drsné správanie sa a násilie voči Rómom a polovojenské pochody a hliadkovanie v obciach, v ktorých Rómovia žijú. Poukázal takisto na to, že napriek stanoviskám, ktoré maďarské orgány prijali a v ktorých odsudzujú antisemitské prejavy, je antisemitizmus opakujúcim sa problémom, ktorý sa prejavuje formou nenávisťných prejavov a prípadov násilia páchaného na Židoch alebo ich majetku. Okrem toho spomenul aj opätovný výskyt xenofóbie zameranej na migrantov vrátane žiadateľov o azyl a utečencov a takisto intoleranciu vplývajúcu na iné sociálne skupiny, ako napríklad osoby LGBTI, chudobných ľudí a bezdomovcov. Podobné obavy vyjadrila aj Európska komisia proti rasizmu a intolerancii (ECRI), a to v správe o Maďarsku zverejnenej 9. júna 2015.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (Ú. v. EÚ L 204, 26.7.2006, s. 23).

² Smernica Rady 92/85/EHS z 19. októbra 1992 o zavedení opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tehotných pracovníčok a pracovníčok krátko po pôrode alebo dojčiacich pracovníčok (desiata samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Ú. v. ES L 348, 28.11.1992, s. 1).

- (51) Vo svojom štvrtom stanovisku k Maďarsku z 25. februára 2016 Poradný výbor Rady Európy pre Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín konštatoval, že Rómovia neprestajne čelia systémovej diskriminácii a nerovnosti vo všetkých oblastiach života vrátane bývania, zamestnania, vzdelania, prístupu k zdravotnej starostlivosti a účasti na sociálnom a politickom živote. Vo svojom uznesení z 5. júla 2017 Výbor ministrov Rady Európy odporučil maďarským orgánom, aby sa trvalo a efektívne snažili predchádzať nerovnosti a diskriminácii Rómov, bojovať proti nej a sankcionovať ju, aby na základe úzkej konzultácie so zástupcami Rómov zlepšovali životné podmienky, prístup k službám zdravotnej starostlivosti a zamestnávanie Rómov, aby prijali účinné opatrenia na zastavenie praktík, ktoré vedú k pokračujúcej segregácii rómskych detí v oblasti vzdelávania, aby rómskym deťom zabezpečili rovnaké možnosti prístupu ku všetkým úrovňam kvalitného vzdelania a aby pokračovali v prijímaní opatrení zabráňujúcich nesprávnemu umiestňovaniu detí do osobitných škôl a tried. Maďarská vláda prijala niekoľko zásadných opatrení na podporu začleňovania Rómov. Dňa 4. júla 2012 prijala akčný plán ochrany pracovných miest určený na ochranu zamestnávania znevýhodnených zamestnancov a podporu zamestnávania dlhodobo nezamestnaných osôb. Prijala tiež odvetvovú stratégiu v oblasti zdravotnej starostlivosti nazvanú Zdravé Maďarsko 2014 – 2020 v záujme zníženia nerovností v oblasti zdravia. V roku 2014 prijala stratégiu riešenia provizórnych stavieb v segregovaných osadách na roky 2014 až 2020. Napriek tomu sa však podľa správy FRA o základných právach za rok 2018 zvýšilo percento mladých Rómov, ktorí v rámci súčasnej hlavnej činnosti uviedli, že nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, z 38 % v roku 2011 na 51 % v roku 2016.
- (52) Vo svojom rozsudku z 29. januára 2013, Horváth a Kiss/Maďarsko, ESLP dospel k záveru, že príslušné maďarské právne predpisy uplatňované v praxi neposkytujú dostatočné záruky a vedú k nadmernému zastúpeniu a segregácii rómskych detí v osobitných školách v dôsledku systémovej nesprávnej diagnostiky duševného postihnutia, čo vedie k porušeniu práva na vzdelanie bez diskriminácie. Na vykonanie tohto rozsudku sa stále čaká.
- (53) Komisia 26. mája 2016 poslala maďarským orgánom formálnu výzvu v súvislosti s maďarskými právnymi predpismi aj správny postupmi, ktoré vedú k tomu, že rómske deti sú nadmerne zastúpené v osobitných školách pre duševne postihnuté deti a v rámci bežných škôl čelia značnej miere segregovaného vzdelávania, čo bráni sociálnemu začleňovaniu. Maďarská vláda nadviazala aktívny dialóg s Komisiou. Maďarská stratégia začleňovania sa zameriava na presadzovanie inkluzívneho vzdelávania, znížovanie miery segregácie, prelomenie medzigeneračného prenosu znevýhodnení a vytvorenie inkluzívneho školského prostredia. Okrem toho sa od januára 2017 zákon o národnom verejnom vzdelávaní doplnil o ďalšie záruky a maďarská vláda v rokoch 2011 – 2015 iniciovala úradné kontroly, po ktorých nasledovali kroky prijaté vládnyimi úradmi.
- (54) Vo svojom rozsudku z 20. októbra 2015, Balázs/Maďarsko, ESLP dospel k záveru, že v súvislosti s neuznaním uvádzaného protirómskeho motívu útoku došlo k porušeniu zákazu diskriminácie. Vo svojom rozsudku z 12. apríla 2016, R. B./Maďarsko, a v rozsudku zo 17. januára 2017, Király and Dömötör/Maďarsko, ESLP uviedol, že z dôvodu nedostatočného vyšetrovania obvinení z rasovo motivovaného zneužívania došlo k porušeniu práva na súkromný život. Vo svojom rozsudku z 31. októbra 2017,

M. F./Maďarsko, EŠLP dospel k záveru, že došlo k porušeniu zákazu diskriminácie a tiež zákazu neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania, keďže príslušné orgány nevyšetřili možné rasistické motívy predmetného incidentu. Na vykonanie týchto rozsudkov sa stále čaká. V nadväznosti na rozsudky vo veciach Balázs/Maďarsko a R. B./Maďarsko však 28. októbra 2016 nadobudla účinnosť zmena trestného zákonníka, konkrétne úprava skutkovej podstaty trestného činu podnecovania k násiliu alebo nenávisťi voči skupine osôb, s cieľom implementovať rámcové rozhodnutie Rady 2018/913/SVV¹. Trestný zákonník bol v roku 2011 novelizovaný s cieľom zabrániť kampaniam extrémne pravicových polovojenských skupín zavedením tzv. zločinu v uniforme, v rámci ktorého za akékoľvek provokatívne nespoločenské správanie vyvolávajúce strach príslušníkov národnostnej, etnickej či náboženskej komunity hrozí odňatie slobody až na tri roky.

(55) Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva v nadväznosti na správy o krokoch miestnej samosprávy v Miškovci týkajúce sa núteného vyst'ahovania Rómov vykonal v dňoch 29. júna až 1. júla 2015 v Maďarsku hodnotiacu návštevu na mieste. Miestne orgány prijali vzor protirómskych opatrení, a to už pred zmenou miestnej vyhlášky v roku 2014, a verejne činné osobnosti v meste často vyslovovali protirómske vyjadrenia. Sú napríklad správy o tom, že vo februári 2013 primátor Miškovca povedal, že chce mesto vyčistiť od „antisociálnych, zvrhlých Rómov“, ktorí údajne protiprávne využívali program Hniezdo (Fészekrakó) určený na dávky na bývanie a pre ľudí žijúcich v sociálnych bytoch s nájomným a poplatkami za údržbu. Jeho slová spustili sériu vyst'ahovaní, pričom počas uvedeného mesiaca sa zrušilo 50 z 273 bytov v príslušnej kategórii – aj na účely vyčistenia pôdy kvôli renovácii štadióna. Na základe podnetu podaného príslušným vládnym úradom najvyšší súd svojim rozhodnutím z 28. apríla 2015 zrušil príslušné ustanovenia. Komisár pre základné práva a zástupca komisára pre práva národnostných menšín vydali 5. júna 2015 spoločné stanovisko k porušovaniu základných práv Rómov v Miškovci, pričom miestna samospráva v ňom uvedené odporúčania neprijala. Maďarský úrad pre rovnaké zaobchádzanie taktiež uskutočnil vyšetřovanie a v júli 2015 prijal rozhodnutie, ktorým vyzval miestnu samosprávu, aby zastavila všetky prípady vyst'ahovávaní a vytvorila akčný plán zameraný na to, ako ponúkať bývanie v súlade s ľudskou dôstojnosťou. Komisár Rady Európy pre ľudské práva 26. januára 2016 poslal vládam Albánska, Bulharska, Francúzska, Maďarska, Talianska, Srbska a Švédska listy týkajúce sa núteného vyst'ahovávaní Rómov. V liste adresovanom maďarským orgánom vyjadril obavy zo zaobchádzania s Rómami v Miškovci. Akčný plán bol prijatý 21. apríla 2016 a medzitým sa zriadila aj agentúra pre sociálne bývanie. Vo svojom rozhodnutí zo 14. októbra 2016 úrad pre rovnaké príležitosti dospel k záveru, že mesto svoje povinnosti splnilo. ECRI vo svojich záveroch z 15. mája 2018 o vykonaní odporúčaní určených Maďarsku uviedla, že napriek určitému pozitívnemu vývoju smerujúcemu k zlepšeniu podmienok bývania Rómov neboli jej odporúčania vykonané.

(56) Výbor ministrov Rady Európy vo svojom uznesení z 5. júla 2017 odporučil maďarským orgánom, aby pokračovali v zlepšovaní udržateľného dialógu so židovskou komunitou, aby sa boj proti antisemitizmu na verejných miestach stal najvyššou prioritou, aby sa

¹ Rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 328, 6.12.2008, s. 55).

neprestajne usilovali o predchádzanie všetkým rasovo a etnicky motivovaným alebo antisemitským činom, aby ich odhaľovali, vyšetrovali, stíhali a efektívne postihovali, a to vrátane vandalizmu a nenávisťných prejavov, a aby zväzili zmenu zákona tak, aby sa ním zabezpečovala čo najširšia možná právna ochrana pred rasistickými trestnými činmi.

- (57) Maďarská vláda v roku 2012 nariadila zvýšenie doživotného dôchodku osôb, ktoré prežili holokaust, o 50 %, v roku 2013 vytvorila Výbor pre spomienku na maďarský holokaust v roku 2014, vyhlásila rok 2014 za rok spomienky na holokaust, spustila programy renovácie a obnovy niekoľkých maďarských synagóg a židovských cintorínov a v súčasnosti sa pripravuje na Európske makabejské hry, ktoré sa majú konať v roku 2019 v Budapešti. V maďarských zákonoch a právnych normách sa uvádza viacero trestných činov súvisiacich s nenávisťou alebo podnecovaním k nenávisti vrátane činov, ktoré sú antisemitské alebo popierajú či znevažujú holokaust. Maďarsko bolo zvolené za predsedajúcu krajinu Medzinárodnej aliancie pre pripomínanie holokaustu (IHRA) na obdobie 2015 – 2016. Avšak maďarský premiér v prejave prednesenom 15. marca 2018 v Budapešti použil polemické útoky proti Georgeovi Sorosovi vrátane zjavne antisemitských stereotypov, ktoré by mohli byť považované za trestne stíhateľné.
- (58) Vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva vyjadril znepokojenie zo správ o tom, že rómske spoločenstvo je naďalej vystavené rozsiahlej diskriminácii a vylúčeniu, nezamestnanosti, segregácii v rámci bývania a vzdelávania. Jeho obavy sa týkali predovšetkým toho, že bez ohľadu na zákon o verejnom vzdelávaní segregácia v školách, najmä cirkevných a súkromných, stále prevláda a počet rómskych detí, ktoré sú umiestňované do škôl pre deti s miernym postihnutím, je stále neúmerne vysoký. Výbor spomenul aj obavy z rozšírenia trestných činov z nenávisťi a z nenávisťných prejavov v politických diskusiách, médiách a na internete, ktoré sú zacielené na menšiny, najmä na Rómov, Moslimov, migrantov a utečencov, a to aj v rámci vládou sponzorovaných kampaní. Výbor vyjadril obavy z prevládania antisemitských stereotypov. So znepokojením takisto poukázal na tvrdenia, že počet zaregistrovaných trestných činov z nenávisťi je mimoriadne nízky, lebo polícia často dôveryhodné udania z trestných činov z nenávisťi a trestných nenávisťných prejavov často nevyšetrí a nestíha. Výbor napokon vyjadril aj znepokojenie zo správ o tom, že polícia sústavne využíva postupy rasového profilovania Rómov.
- (59) Pokiaľ ide o prípad obce Gyöngyöspata, kde miestna polícia dávala pokuty za menšie dopravné priestupky iba Rómom, podľa prvostupňového rozsudku bola táto prax obťažovaním a priamou diskrimináciou Rómov, hoci individuálne opatrenia boli zákonné. Druhostupňový súd a najvyšší súd rozhodli, že Maďarská únia pre občianske slobody (HCLU), ktorá podala žalobu *actio popularis*, nedokázala diskrimináciu riadne doložiť. Vec bola predložená ESLP.
- (60) V súlade so štvrtou novelou základného zákona „slobodu prejavu nemožno vykonávať s cieľom porušovať dôstojnosť maďarského národa ani akejkoľvek národnostnej, etnickej, rasovej si náboženskej komunity“. Podľa maďarského trestného zákonníka je podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči členovi skupiny trestné. Vláda vytvorila pracovnú skupinu pre boj proti trestným činom z nenávisťi, ktorá poskytuje odbornú

prípravu príslušníkom polície a pomáha obetiam so spoluprácou s políciou a s oznamovaním incidentov.

Základné práva migrantov, žiadateľov o azyl a utečencov

- (61) Vysoký komisár OSN pre utečencov (UNHCR) 3. júla 2015 vyjadril obavy zo zrýchleného konania, pokiaľ ide o novelizáciu azylového práva. Dňa 17. septembra 2015 Vysoký komisár OSN pre ľudské práva vyjadril stanovisko, že Maďarsko svojím zaobchádzaním s utečencami a migrantmi porušilo medzinárodné právo. Komisár Rady Európy pre ľudské práva 27. novembra 2015 vydal vyhlásenie o tom, že reakcia Maďarska na problém utečencov nezodpovedá požiadavkám v oblasti ľudských práv. Dňa 21. decembra 2015 Vysoký komisár OSN pre utečencov, Rada Európy a Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva naliehavo vyzvali Maďarsko, aby sa zdržalo politik a postupov, ktorými sa podporuje intolerancia a obavy a stimuluje xenofóbia voči utečencom a migrantom. Vysoký komisár OSN pre utečencov 6. júna 2016 vyjadril znepokojenie z rastúceho počtu údajného zneužívania žiadateľov o azyl a migrantov zo strany colných orgánov v Maďarsku a zo širších reštriktívnych pohraničných a legislatívnych opatrení vrátane prístupu ku konaniu o azyle. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov vyzval 10. apríla 2017 na okamžité pozastavenie dublinských presunov do Maďarska. V roku 2017 bolo z 3 397 žiadostí o priznanie medzinárodnej ochrany podaných v Maďarsku 2 880 zamietnutých, čo predstavuje mieru zamietnutia 69,1 %. V roku 2015 padlo v 480 prípadoch súdnych odvolaní týkajúcich sa žiadostí o priznanie medzinárodnej ochrany 40 kladných rozhodnutí, čo je 9 %. V roku 2016 bolo podaných 775 odvolaní, pričom kladné rozhodnutie bolo prijaté v 5 prípadoch, čo je 1 %, a v roku 2017 neboli podané žiadne odvolania.
- (62) Úradník pre základné práva z Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž navštívil Maďarsko v októbri 2016 a v marci 2017, pretože sa obával, že agentúra môže pôsobiť v podmienkach, ktoré nezaručujú rešpektovanie, ochranu a naplnenie práv osôb prekračujúcich maďarsko-srbskú hranicu, čo môže agentúru dostať do situácií faktického porušenia Charty základných práv Európskej únie. V marci 2017 dospel k záveru, že riziko spoločnej zodpovednosti agentúry za porušenie základných práv, v súlade s článkom 34 nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži, je naďalej veľmi vysoké.
- (63) Pracovná skupina OSN pre svojvoľné zadržiavanie 3. júla 2014 uviedla, že je nutné výrazne zlepšiť situáciu žiadateľov o azyl a neregulárnych migrantov a že jej treba venovať pozornosť, aby sa zabránilo svojvoľnému pozbaveniu osobnej slobody. Podobné obavy týkajúce sa zadržiavania, najmä maloletých osôb bez sprievodu, vyjadril aj komisár Rady Európy pre ľudské práva v správe nasledujúcej po jeho návšteve v Maďarsku, ktorá bola zverejnená 16. decembra 2014. Európsky výbor na zabránenie mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) v dňoch 21. – 27. októbra 2015 navštívil Maďarsko, pričom vo svojej správe spomenul značný počet tvrdení cudzích štátnych príslušníkov (vrátane maloletých osôb bez sprievodu) o tom, že policajní úradníci a ozbrojená stráž pracujúci v zariadeniach určených na zaistenie prisťahovalcov alebo žiadateľov o azyl s nimi fyzicky zle zaobchádzali. Vysoký komisár OSN pre utečencov 7. marca 2017 vyjadril obavy z nového zákona odhlasovaného v maďarskom parlamente, ktorým sa stanovuje

povinné zaistenie všetkých žiadateľov o azyl vrátane detí počas celého konania o azyle. Podobné obavy z daného zákona vyjadril vo svojom vyhlásení z 8. marca 2017 aj komisár Rady Európy pre ľudské práva. Podvýbor OSN pre zákaz mučenia 31. marca 2017 naliehavo vyzval Maďarsko, aby okamžite riešilo nadmerné využívanie zaistovania a preverilo alternatívy.

- (64) Vo svojom rozsudku z 5. júla 2016, O. M./Maďarsko, ESĽP uviedol, že došlo k porušeniu práva na slobodu a bezpečnosť v dôsledku vykonania takmer svojvoľného zaistenia. Príslušné orgány predovšetkým nepostupovali starostlivo, keď nariadili zaistenie žiadateľa bez toho, aby zvažili, do akej miery sú v bezpečí citliví jednotlivci, napríklad osoby LGBT, ku ktorým patril aj žiadateľ, ak sú vo väzbe spolu s ďalšími zadržanými, z ktorých mnohí pochádzajú z krajín s rozšírenými kultúrnymi či náboženskými predsudkami voči takýmto osobám. Na vykonanie tohto rozsudku sa stále čaká.
- (65) Osobitný zástupca generálneho tajomníka Rady Európy pre migráciu a utečencov v dňoch 12. – 16. júna 2017 navštívil Srbsko a dve tranzitné zóny v Maďarsku. Osobitný zástupca vo svojej správe uviedol, že násilné vytláčanie migrantov a utečencov z Maďarska do Srbska vyvoláva obavy podľa článkov 2 (právo na život) a 3 (zákaz mučenia) Európskeho dohovoru o ľudských právach (EDĽP). Taktiež skonštatoval, že reštriktívne praktiky prijímania žiadateľov o azyl do tranzitných zón Rösszke a Tompa často vedú žiadateľov o azyl k tomu, aby hľadali nezákonné spôsoby prekročenia hranice, využívajúc pri tom prevádzčov a obchodníkov s ľuďmi, so všetkými rizikami, ktoré to prináša. Uviedol, že konania o azyle vykonávané v tranzitných zónach neposkytujú dostatočné záruky ochrany žiadateľov o azyl pred ich vrátením do krajín, kde im hrozí riziko, že budú vystavení zaobchádzaniu, ktoré je v rozpore s článkami 2 a 3 EDĽP. Osobitný zástupca dospel k záveru, že je potrebné, aby maďarské právne predpisy a maďarská prax boli uvedené do súladu s požiadavkami EDĽP. Vo svojej správe odporučil niekoľko opatrení. Vyzval napríklad maďarské orgány, aby prijali potrebné opatrenia (aj formou revízie príslušného legislatívneho rámca a zmenou príslušných postupov) na zabezpečenie toho, aby cudzí štátni príslušníci prichádzajúci na hranice alebo prítomní na maďarskom území neboli odrádzaní od podania žiadosti o medzinárodnú ochranu. Dve tranzitné zóny v dňoch 5. – 7. júla 2017 navštívila aj delegácia Lanzarotského výboru Rady Európy (Výbor strán Dohovoru Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním), ktorá poskytla mnohé odporúčania. Vyzvala napríklad na to, aby sa so všetkými osobami vo veku do 18 rokov zaobchádzalo ako s deťmi bez diskriminácie na základe veku, aby sa zabezpečilo, že všetky deti v rámci maďarskej jurisdikcie budú chránené pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním, a aby sa systémovo umiestňovali do hlavných inštitúcií na ochranu detí s cieľom predchádzať možnému sexuálnemu vykorisťovaniu a zneužívaniu zo strany dospelých a mladistvých v tranzitných zónach. Delegácia Skupiny expertov Rady Európy pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (GRETA) 18. – 20. decembra 2017 navštívila Maďarsko, a to vrátane dvoch tranzitných zón, a dospela k záveru, že tranzitnú zónu, ktorá je v skutočnosti miestom zbavenia slobody, nemožno považovať za vhodné a bezpečné ubytovanie pre obeť obchodovania s ľuďmi. Vyzvala maďarské orgány, aby prijali právny rámec na identifikáciu obetí obchodovania s ľuďmi medzi štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí nemajú oprávnený pobyt, a aby zintenzívnili postupy identifikácie obetí obchodovania s ľuďmi medzi žiadateľmi o azyl a neregulárnymi migrantmi. Od 1. januára 2018 sa zaviedli

d'alsie regulácie podporujúce maloleté osoby všeobecne a maloleté osoby bez sprievodu zvlášť; okrem iného sa pre maloletých žiadateľov o azyl vytvorili osobitné osnovy. ECRI vo svojich záveroch z 15. mája 2018 o vykonaní odporúčaní určených Maďarsku uviedla, že síce uznáva, že po masívnom príleve migrantov a utečencov Maďarsko čelilo obrovským výzvam, no je šokovaná opatreniami prijatými v tomto smere a závažným zhoršením situácie, ku ktorému došlo od jej piatej správy. Príslušné orgány by mali urýchlene skončiť so zadržiavaním v tranzitných zónach, najmä v prípadoch rodín s deťmi a všetkých maloletých bez sprievodu.

- (66) Vo svojom rozsudku zo 14. marca 2017, Ilias a Ahmed/Maďarsko, ESĽP dospel k záveru, že došlo k porušeniu práva žiadateľov na osobnú slobodu a bezpečnosť. ESĽP takisto potvrdil, že došlo k porušeniu zákazu nehumánneho alebo ponižujúceho zaobchádzania, pokiaľ ide o vyhostenie žiadateľov do Srbska, ako aj k porušeniu práva na účinný opravný prostriedok v súvislosti s podmienkami zaistenia v tranzitnej zóne Röske. Vec v súčasnosti čaká na rozhodnutie Veľkej komory ESĽP.
- (67) Ahmed H., sýrsky občan s pobytom na Cypre, ktorý sa v septembri 2015 pokúsil pomôcť svojej rodine utiecť zo Sýrie a prekročiť srbsko-maďarskú hranicu, bol 14. marca 2018 maďarským súdom odsúdený na 7 rokov odňatia slobody a 10 rokov vyhostenia z krajiny na základe obvinení zo spáchania „teroristických činov“, čo vyvoláva otázky ohľadom riadneho uplatňovania protiteroristických zákonov v Maďarsku, ako aj práva na spravodlivý proces.
- (68) Rozsudkom zo 6. septembra 2017 vo veciach C-643/15 a C-647/15 Súdny dvor Európskej únie zamietol v úplnosti žaloby Slovenska a Maďarska proti provízórnemu mechanizmu povinného premiestňovania žiadateľov o azyl v súlade s rozhodnutím Rady (EÚ) 2015/1601. Od vynesenia tohto rozsudku však Maďarsko uvedené rozhodnutie nespĺnilo. Dňa 7. decembra 2017 sa Komisia rozhodla podať žalobu proti Českej republike, Maďarsku a Poľsku na Súdnom dvore Európskej únie za nedodržanie zákonných povinností týkajúcich sa premiestňovania.
- (69) Dňa 7. decembra 2017 sa Komisia rozhodla pristúpiť k ďalšiemu štádiu postupu v prípade nesplnenia povinnosti proti Maďarsku v súvislosti s jeho právnymi predpismi o azyle a poslala odôvodnené stanovisko. Komisia zastáva názor, že maďarské právne predpisy nie sú v súlade s právom Únie, najmä smernicami Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ¹, 2008/115/ES² a 2013/33/EÚ³ a niektorými ustanoveniami charty.
- (70) Vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva vyjadril obavy z toho, že maďarský zákon prijatý v marci 2017, ktorý umožňuje automatický presun všetkých žiadateľov o azyl do tranzitných zón počas trvania ich konania o azyle s výnimkou maloletých osôb bez sprievodu (čo sa vymedzuje ako deti do 14 rokov), nespĺňa právne normy, pretože sa ním povoľuje zdĺhavé, časovo neobmedzené obdobie zaistenia, neobsahuje nijakú zákonnú požiadavku na okamžité

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 60).

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/33/EÚ z 26. júna 2013, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 96).

preskúmanie osobitných podmienok každého dotknutého jednotlivca a chýbajú procesné záruky na účelné spochybnenie presunu do tranzitných zón. Výbor mimoriadne znepokojili správy o rozsiahlom využívaní automatického zadržovania prisťahovalcov v zaisťovacích zariadeniach v Maďarsku a to, že obmedzenia osobnej slobody sa používajú ako všeobecný odrádzajúci prostriedok proti neoprávnenému vstupu a nie ako reakcia na individuálne určenie rizika. Výbor vyjadril znepokojenie aj z údajných chabých podmienok v niektorých zaisťovacích zariadeniach. S obavami vzal na vedomie zákon o odsune migrantov, ktorý bol prvýkrát zavedený v júni 2016 a ktorý umožňuje polícii, aby okamžite vyhostila kohokoľvek, kto neoprávnené prekročí hranicu a bol zadržaný na maďarskom území 8 km od hranice, pričom rozsah zákona sa následne rozšíril na celé územie Maďarska, ako aj dekrét 191/2015 o určení Srbska za „bezpečnú tretiu krajinu“, ktorý umožňuje odsun migrantov späť na hranici Maďarska so Srbskom. Výbor s obavami vzal na vedomie správy o tom, že odsun migrantov sa uplatňuje svojvoľne a že jednotlivci, na ktorých sa uplatnilo toto opatrenie, majú veľmi obmedzenú možnosť podať žiadosť o azyl alebo právo na odvolanie. S obavami takisto poukázal na správy o kolektívnom a násilnom vyhostovaní vrátane údajných závažných fyzických útokov, útokov policajnými psami a strieľania gumovými projektilmi, ktoré viedli k vážnym zraneniam a minimálne v jednom prípade aj k úmrtiu žiadateľa o azyl. Výbor znepokojili aj správy o tom, že posudzovanie veku detských žiadateľov o azyl a maloletých osôb bez sprievodu vykonávané v tranzitných zónach je nedostatočné, že sa do veľkej miery opiera o vizuálne preskúmanie odborníkom a že je nepresné, ako aj správy o údajnom nedostatočnom prístupe týchto žiadateľov o azyl k vzdelávaniu, sociálnym a psychologickým službám a právnej pomoci. Podľa nového návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje spoločné konanie o medzinárodnej ochrane v Únii a zrušuje smernica 2013/32/EÚ, bude teraz lekárske posúdenie veku krajným opatrením.

Hospodárske a sociálne práva

- (71) Osobitný spravodajca OSN pre extrémnu chudobu a ľudské práva a osobitný spravodajca OSN pre právo na primerané bývanie vyzvali 15. februára 2012 a 11. decembra 2012 Maďarsko, aby prehodnotilo právne predpisy umožňujúce miestnym orgánom trestať bezdomovstvo a aby potvrdilo rozhodnutie ústavného súdu o dekriminalizácii bezdomovstva. V správe zverejnenej 16. decembra 2014 v nadväznosti na návštevu Maďarska komisár Rady Európy pre ľudské práva uviedol svoje obavy z opatrení prijatých s cieľom zakázať prespávanie na ulici a stavanie chatiek a chatrčí, ktoré sa všeobecne vnímajú ako kriminalizácia bezdomovcov v praxi. Komisár naliehavo vyzval maďarské orgány, aby vyšetrili hlásené prípady núteného súdneho vyst'ahovania bez alternatívnych riešení a odoberania detí rodinám na základe slabých sociálno-ekonomických podmienok. Vo svojich záverečných pripomienkach z 5. apríla 2018 Výbor OSN pre ľudské práva vyjadril znepokojenie zo štátnych a miestnych právnych predpisov vychádzajúcich zo štvrtej novely základného zákona, v ktorých sa mnohé verejné priestory označujú ako zakázané miesta na prespávanie na ulici a ktorými sa vlastne trestá bezdomovstvo. Dňa 20. júna 2018 maďarský parlament prijal siedmu novelu základného zákona, ktorou sa zakazuje obvyklý pobyt na verejných priestranstvách. V ten istý deň osobitný spravodajca OSN pre právo na primerané bývanie označil kriminalizáciu bezdomovstva zo strany Maďarska za krutý krok nezlučiteľný s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv.

- (72) Európsky výbor pre sociálne práva vo svojich záveroch z roku 2017 uviedol, že Maďarsko nedodržiava Európsku sociálnu chartu, pretože samostatne zárobkovo činné osoby a pracovníci v domácnosti, ako ani iné kategórie pracovníkov, nie sú chránené nariadeniami o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, pretože opatrenia prijaté na účely zníženia úmrtnosti matiek nie sú dostatočné, pretože minimálna výška starobných dôchodkov je nepostačujúca, pretože minimálna výška pomoci pre uchádzačov o prácu je nepostačujúca, pretože maximálne trvanie obdobia, počas ktorého uchádzači o prácu poberajú dávky v nezamestnanosti, je príliš krátke a pretože minimálna výška dávok na rehabilitáciu a invaliditu je v určitých prípadoch nedostatočná. Výbor takisto dospel k záveru, že Maďarsko nedodržiava Európsku sociálnu chartu, pretože úroveň sociálnej pomoci vyplácanej jedinej osobe bez prostriedkov vrátane starších osôb nie je postačujúca, pretože štátni príslušníci všetkých zmluvných štátov, ktorí majú zákonný pobyt, nemajú zaručený rovnaký prístup k sociálnym službám a pretože nebola zistená dostatočná ponuka bývania pre zraniteľné rodiny. V oblasti práv odborov výbor skonštatoval, že právo pracovníkov na platenú dovolenku nie je dostatočne zaručené, že sa neprijalo žiadne podporné opatrenie nabádajúce na uzatváranie kolektívnych zmlúv, pričom ochrana pracovníkov zabezpečovaná týmito zmluvami je v Maďarsku zjavne slabá, a že vo verejnej službe je právo na štrajk vyhradené odborom, ktoré sú stranou dohody uzatvorenej s vládou; kritériá použité na vymedzenie úradníkov, ktorým je odopreté právo na štrajk, presahujú rozsah pôsobnosti charty; odborové organizácie verejnej správy môžu vyhlásiť štrajk len po tom, ako ho schváli väčšina dotknutých pracovníkov.
- (73) Od decembra 2010, kedy vláda Viktora Orbána prijala novelu tzv. zákona o štrajkoch, sú štrajky v Maďarsku v zásade protiprávne. Zmeny znamenajú, že štrajky sú v zásade povolené v spoločnostiach spojených s vládou prostredníctvom zmlúv o zabezpečovaní verejných služieb. Novela sa neuplatňuje na profesijné skupiny, ktoré jednoducho takéto právo nemajú, napríklad rušňovodičov, policajtov, zdravotníckych pracovníkov a personál riadenia letovej premávky. Problém je niekde inde, najmä v percentuálnom podiele zamestnancov, ktorí sa musia zúčastniť referenda o štrajku, aby bolo významné – až 70 %. Rozhodnutie o zákonnosti štrajkov následne prijíma pracovnoprávny súd, ktorý je štátu úplne podriadený. V roku 2011 bolo podaných deväť žiadostí o povolenie štrajku. V siedmich prípadoch boli zamietnuté bez odôvodnenia; dve z nich boli spracované, ukázalo sa však, že je nemožné vydať rozhodnutie.
- (74) Výbor OSN pre práva detí vo svojej správe venovanej záverečným pripomienkam ku spojenej tretej, štvrtej a piatej pravidelnej správe o Maďarsku (Concluding observations on the combined third, fourth and fifth periodic reports of Hungary), uverejnenej 14. októbra 2014, vyjadril obavy zo zvyšujúceho sa počtu prípadov odoberania detí z ich rodín kvôli zlým socioekonomickým podmienkam. Rodičia môžu o svoje dieťa prísť kvôli nezamestnanosti, neexistencii sociálneho bývania a nedostatku miesta v inštitúciách poskytujúcich dočasné bývanie. Podľa štúdie Európskeho centra pre práva Rómov sa táto prax neprimerane často týka rómskych rodín a detí.
- (75) Komisia v odporúčaní z 23. mája 2018 na odporúčanie Rady o národnom programe reforiem Maďarska na rok 2018, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2018, uviedla, že podiel osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením sa v roku 2016 znížil na 26,3 %, no stále je nad priemerom Únie. Chudobe sú vo všeobecnosti vystavené viac deti než iné vekové

skupiny. Úroveň dávok zaručujúcich minimálny príjem je nižšia ako 50 % hranice chudoby pre jednu domácnosť, čo je jedna z najnižších hodnôt v Únii. Dostatočnosť dávok v nezamestnanosti je veľmi malá: maximálna dĺžka ich poskytovania v trvaní 3 mesiace patrí k najkratším v Únii a predstavuje približne len štvrtinu priemerného času, počas ktorého si uchádzači o prácu nájdu zamestnanie. Úrovne platieb sú navyše medzi najnižšími v Únii. Komisia odporučila, aby sa dostatočnosť a pokrytie sociálnej pomoci a dávok v nezamestnanosti zlepšili.

(76) Dňa [...] 2018 si Rada vypočula Maďarsko v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ.

(77) Z týchto dôvodov by sa malo v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ určiť, že zo strany Maďarska existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ.

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska.

Článok 2

Rada odporúča, aby Maďarsko do troch mesiacov po oznámení tohto rozhodnutia prijalo tieto opatrenia: [...]

Článok 3

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť [...] dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 4

Toto rozhodnutie je určené Maďarsku.

V Bruseli

Za Radu

predseda

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Parlament sa po prvýkrát od svojho založenia rozhodol, že napíše správu o preskúmaní potreby začať konanie podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ. Spravodajkyňa teda využila túto príležitosť na vymedzenie krokov, ktoré viedli k prijatiu záveru, že naozaj existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ zo strany Maďarska. Dúfa tak, že pomôže budúcim kolegom, ktorí sa možno ocitnú pred podobnou úlohou.

Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

Ak tieto hodnoty považujeme za spoločné, musíme ich chrániť vždy, keď ich niekto ohrozuje. EÚ má v tomto smere k dispozícii prostriedky na ochranu našich spoločných hodnôt, a to možnosť využitia konania podľa článku 7 Zmluvy o EÚ. Rozsah pôsobnosti tohto článku sa týka práva Únie, rozširuje sa však aj na oblasti, v ktorých členské štáty konajú autonómne.

Spravodajkyňa sa inšpirovala oznámením Európskej komisie (COM(2003)0606) s názvom Rešpektovanie a podpora hodnôt, na ktorých je založená Európska únia. Uvádza sa v ňom toto: „Rozsah pôsobnosti článku 7 sa netýka len oblastí, na ktoré sa vzťahuje právo Únie. To znamená, že Únia by mohla konať nielen v prípade porušenia spoločných hodnôt v tejto obmedzenej oblasti, ale aj v prípade porušenia v oblasti, kde členské štáty konajú autonómne.“ Ďalej sa v ňom uvádza: „Článkom 7 sa teda Únii zveruje právomoc konať, ktorá sa veľmi líši od jej právomoci zabezpečiť, aby členské štáty pri vykonávaní práva Únie rešpektovali základné práva.“

Spravodajkyňa dúfa, že týmto sa objasní rozsah pôsobnosti predloženej správy, ktorá sa skutočne zaoberá obavamí v súvislosti s maďarskými právnymi predpismi a postupmi, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú sekundárneho práva EÚ.

V správe sa zároveň uvádzajú prípady, ktoré Komisia riešila v rámci postupov v prípade nesplnenia povinnosti. Hoci tieto prípady nesplnenia povinnosti už možno boli uzavreté, v tejto správe sa uvádzajú, pretože môžu mať vplyv na celkovú atmosféru v krajine. Jednotlivé právne predpisy mohli byť na papieri revidované tak, aby rešpektovali európske hodnoty, škoda sa však reálne už stala. Negatívny vplyv realizovaných opatrení, ktoré boli následne stiahnuté alebo posunuté ďalej, no (zatiaľ) sa nevykonali, na slobody v spoločnosti, tvorí nepopierateľnú súčasť analýzy podľa článku 7.

Svoje prvé uznesenie o základných právach v Maďarsku (v tom čase o novom zákone o médiách) vydal Parlament v roku 2011. V roku 2013 sa hlasovalo o podrobnej správe o situácii v oblasti základných práv: normy a postupy v Maďarsku, pričom Parlament ďalej situáciu sledoval. Stále sme žiadali opatrenia od Rady a Komisie, ale bez úspechu. Až v roku 2014 Komisia predstavila rámec na ochranu zásad právneho štátu v EÚ. Logickou nadväznosťou by bolo začatie rozhovorov s Maďarskom o právnom štáte na základe tohto nového mechanizmu. Keďže sa tak nestalo, v máji 2017 Parlament poveril Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby vypracoval túto správu.

Európsky parlament pristúpil k činom, aby ochránil právny štát v Európe. Európsky parlament a Európska komisia v priebehu rokov riešili mnohé obavy uvedené v tejto správe rôznymi spôsobmi a opatreniami a prostredníctvom početných výmen s maďarskými orgánmi. Európsky parlament pri viacerých príležitostiach diskutoval s maďarským premiérom, ministrami a ďalšími vládnymi predstaviteľmi. Na zabezpečenie právneho štátu v Maďarsku sa však neprijali žiadne podstatné zmeny. Spravodajkyňa preto ako jedinú možnosť vidí začatie postupu podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ a predkladá tento

odôvodnený návrh, v ktorom vyzýva Radu, aby určila, že existuje jasné riziko vážneho porušenia zásad právneho štátu, a odporučila Maďarsku prijať opatrenia. Treba poznamenať, že tento postup sa týka celej Rady, a nie príslušného členského štátu ako takého, keďže prostriedky a možnosti komunikácie s daným členským štátom boli bezúspešne vyčerpané predtým, než sa prišlo k postupu podľa článku 7 ods. 1.

Starostlivé zváženie všetkých skutočností uvedených vyššie a súčasná snaha o zapojenie ďalších subjektov do procesu chvíľu trvá. Úsilie o čo najskoršie hlasovanie by pritom nijako nepomohlo.

Súčasťou procesu je organizácia vypočutí, aby európski občania chápali, aká je situácia, zvolanie dôkladných schôdzí s kolegami tieňovými spravodajcami, na ktoré sa pozvú externí odborníci z medzinárodných a európskych organizácií, konzultácia s rôznymi zainteresovanými stranami, návšteva kontrolovaného členského štátu a pozvanie iných výborov Parlamentu, aby sa zapojili a na základe svojich poznatkov vyjadrili stanoviská.

Plenárne zasadnutie Parlamentu dalo spravodajkyňu mandát, na základe čoho prevzala úlohu vykonania hĺbkovej analýzy a uplatnila tento dôkladný prístup. Hovorili sme a vypočuli sme si zástupcov Komisie, Agentúry pre základné práva, komisára Rady Európy pre ľudské práva, zástupcov Benátskej komisie, osobitného zástupcu generálneho tajomníka Rady Európy pre migráciu a utečencov, zástupcov Lanzarotského výboru, maďarskej vlády, rôznych mimovládnych organizácií a akademickej obce v Bruseli, Štrasburgu a Budapešti. V duchu transparentnosti spravodajkyňa k tejto správe pripojila zoznam organizácií, s ktorými sa počas tohto prieskumu stretla. Keďže sa neuskutočnila žiadna oficiálna návšteva delegácie Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, spravodajkyňa vykonala návštevu sama. V rámci budúcich konaní sa dôrazne odporúča vyslať parlamentnú delegáciu do dotknutého členského štátu. Orgánom a občanom kontrolovaného členského štátu sa totiž ťažko vysvetľuje, že Parlament posudzuje situáciu ako jasné riziko vážneho porušenia európskych hodnôt zakotvených v zmluvách, keď daný štát ani nenavštívil.

Vypracovanie stanovísk ďalšími parlamentnými výbormi vedie k širšiemu osloveniu poslancov Parlamentu a je prejavom spoločnej zodpovednosti a zárukou inkluzívnejšieho postupu. Spravodajkyňa sa chce úprimne poďakovať výborom, ktoré prispievajú ku konečnej správe.

Každý faktor sa zvažuje na základe stanovísk tretích subjektov, často orgánov Rady Európy, OSN, OBSE a príležitostne aj na základe rozsudkov vnútroštátnych a medzinárodných súdov. Hoci spravodajkyňa víta, že sa môže oprieť o názory týchto inštitúcií, zároveň ide o prejav medzier, ktoré má EÚ v oblasti výskumu, analýzy a zverejňovania dokumentov o stave demokracie, právneho štátu a základných práv v členských štátoch. Spravodajkyňa by preto rada zopakovala výzvu tohto Parlamentu adresovanú Rade, aby naliehavo vytvorila mechanizmus EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva a používala ho.

Ak však chýba politická vôľa, inštitucionálne konštrukcie nikdy neuspeli. Európska únia je projekt založený na spoločných hodnotách a solidarite. Európska história bola násilná a práva jednotlivcov sa často pošliapávali v mene tzv. vyššieho dobra. Prešlo 73 rokov od konca 2. svetovej vojny a 29 rokov od pádu Berlínskeho múra. Obidve tieto skúsenosti sú vryté do našej spoločnej pamäte.

Práve toto pochopenie minulosti bolo inšpiráciou pre preambulu Zmluvy o EÚ: „Čerpajúc inšpiráciu z kultúrneho, náboženského a humanistického dedičstva Európy, z ktorého sa vyvinuli univerzálne hodnoty nezrušiteľných a nescudziteľných práv ľudskej bytosti, slobody, demokracie, rovnosti a právneho štátu, pripomínajúc si historický význam skoncovania s rozdelením európskeho kontinentu a potrebu vytvoriť pevné základy pre budovanie budúcej Európy, potvrdzujúc oddanosť princípom slobody, demokracie, rešpektovania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu.“

Zodpovední vedúci predstavitelia berú toto dedičstvo na vedomie a v súlade s ním konajú.

Blízki priatelia sa nehanbia povedať si navzájom nepríjemnú pravdu.

Na základe postupu opísaného vyššie spravodajkyňa považuje za nutné požiadať Radu, aby predložila vhodné opatrenia na obnovenie inkluzívnej demokracie, právneho štátu a dodržiavania základných práv v Maďarsku.

**PRÍLOHA: ZOZNAM SUBJEKTOV ALEBO OSÔB,
KTORÉ POSKYTLI SPRAVODAJKYNI INFORMÁCIE**

Vypracovanie tohto zoznamu je úplne dobrovoľné a je výlučnou zodpovednosťou spravodajcu. Počas prípravy správy až do jej prijatia vo výbore dostal spravodajca informácie od týchto subjektov alebo jednotlivcov:

Subjekt a/alebo osoba
Amnesty International
ANKH
atlatszo.hu
A Város Mindenkié
Center for Fundamental Rights (Centrum pre základné práva)
Stredoeurópska univerzita
Civil Liberties Union for Europe (Únia občianskych slobôd pre Európu)
Rada Európy, Úrad komisára pre ľudské práva
Rada Európy, generálny tajomník
Rada Európy, osobitný zástupca generálneho tajomníka pre migráciu a utečencov
Rada Európy, Benátska komisia
Rada Európy, Lanzarotský výbor
Právnická fakulta univerzity ELTE
Európska komisia
Európsky vysokoškolský inštitút, Škola nadnárodného riadenia
Medzinárodná federácia pre ľudské práva FIDH
Freedom House
Agentúra pre základné práva
Spoločnosť Háttér
Maďarský mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec, stále zastúpenie pri EÚ
Maďarské ministerstvo zahraničných vecí
Maďarské štátne ministerstvo pre parlamentné záležitosti
Maďarskí vládni úradníci v tranzitnej zóne Röszke
Maďarská Únia pre občianske slobody
Maďarský Helsinský výbor
Združenie Idetartozunk
K-monitor
Menedék
Monitor médií Mérték
Univerzita Middlesex
MigSzol – Skupina pre solidaritu s migrantmi v Maďarsku
MUOSZ – Národné združenie maďarských novinárov
Népszabadság
OLAF – Európsky úrad pre boj proti podvodom
Európsky politický inštitút otvorenej spoločnosti
Inštitút politického kapitálu
Univerzita v Princetone
Reportéri bez hraníc
Úrad pre rómske iniciatívy v Inštitúte otvorenej spoločnosti

Program Roma Lightbringers
Sieť rómskych mediátorov
Tlačové centrum pre Rómov
Skupina RTL
Transparency International
Združenie Transvanilla Transgender
UNHCR
Univerzita v Pécsi
444.hu

MENŠINOVÉ STANOVISKO

v súlade s článkom 52a ods. 4 rokovacieho poriadku

Marek Jurek, Beata Gosiewska, Mylène Troszczynski, Auke Zijlstra, Barbara Kappel

Návrh na aktiváciu článku 7 zmluvy proti Maďarsku je bezprostredne zameraný na rozdelenie Európskej únie a prehĺbenie jej krízy. Politické rozdiely by mali byť predmetom dialógu, nie sankcií. Nezohľadnenie tejto zásady odporuje vzájomnej spolupráci našich krajín.

Tento návrh však v prvom rade nemá žiadne skutkové opodstatnenie. V mnohých smeroch predstavuje priamy útok na demokratické postupy, napríklad na zmenu ústavy a verejné konzultácie. Obviňuje Maďarsku pre jeho úsilie o vyriešenie sociálnych problémov, napríklad integrácie rómskej menšiny, ktoré sa vyskytujú v mnohých európskych krajinách – a s ktorými sa Maďarsko vyrovnáva lepšie než ostatní.

V uznesení sa absolútne neberie ohľad na hlavný dôvod politiky maďarských orgánov: potrebu prestavby spoločnosti a odstránenia následkov takmer polstoročnice sovietskej nadvlády a kolaborantských totalitných vlád. Uznesenie neuvádza, či sa táto úloha vykonáva nevhodne alebo prehnane, ale úplne ignoruje potrebu takéhoto vykonávania. V tomto zmysle ide o prejav neúcty voči maďarskej spoločnosti a pohnútkam, ktoré stoja za jej demokratickými rozhodnutiami.

Východiskom správy je predpoklad, že Maďarsko nemá právo prijať rozhodnutia, ktoré prijali iné krajiny Európskej únie. Tento predpoklad bol otvorene vyslovený počas vypracúvania správy („nebudeme porovnávať maďarské zákony so zákonmi v iných európskych krajinách“). Vzhľadom na všetky tieto dôvody sa domnievame, že návrh uznesenia, najmä jeho hlavný záver, je mimoriadne škodlivý.

26.4.2018

STANOVISKO VÝBORU PRE KONTROLU ROZPOČTU

pre Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

k situácii v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 17. mája 2017)
(2017/2131(INL))

Spravodajkyňa výboru požiadanej o stanovisko: Ingeborg Gräßle

(Podnet – článok 45 rokovacieho poriadku)

NÁVRHY

Výbor pre kontrolu rozpočtu vyzýva Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- so zreteľom na článok 325 ods. 5 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
- so zreteľom na štúdiu s názvom Intensity of Competition, Corruption Risks and Price Distortion in the Hungarian Public Procurement – 2009-2016 (Intenzita hospodárskej súťaže, riziká korupcie a narušenie cien vo verejných obstarávaníach v Maďarsku v rokoch 2009 – 2016), ktorú vypracovalo Výskumné centrum pre korupciu v Budapešti (Corruption Research Center Budapest),
- so zreteľom na analýzu využívania a vplyvu fondov Európskej únie v Maďarsku v programovom období 2007 – 2013, ktorú zadal Úrad predsedu vlády Maďarskej republiky a ktorú vypracovala spoločnosť KPMG Tanácsadó Ltd. a jej subdodávateľ GKI Gazdaságkutató Corp.,
- so zreteľom na svoje uznesenia zo 17. mája 2017, 10. júna a 16. decembra 2015 o situácii v Maďarsku¹, z 3. júla 2013 o situácii v oblasti základných práv: normy a postupy v Maďarsku², zo 16. februára 2012 o nedávnom politickom vývoji v Maďarsku³,
- so zreteľom na index vnímania korupcie organizácie Transparency International za roky

¹Prijaté texty, P8_TA(2017)0216, Ú. v. EÚ C 407, 4.11.2016, s. 46 a Ú. v. EÚ C 399, 24.11.2017, s. 127.

²Ú. v. EÚ C 75, 26.2.2016, s. 52.

³Ú. v. EÚ CE 249, 30.8.2013, s. 27.

2006 – 2016,

- so zreteľom na index globálnej konkurencieschopnosti 2017 – 2018 Svetového ekonomického fóra,
- A. keďže fondy Únie predstavujú 1,9 – 4,4 % HDP Maďarska a majú podiel na vyše polovici verejných investícií;
- B. keďže Maďarsku bolo v rámci Kohézneho fondu a štrukturálnych fondov v období 2007 – 2013 pridelených 25,3 mld. EUR a v období 2014 – 2020 25 mld. EUR;
- C. keďže platby Únie v rámci fondov politiky súdržnosti (Európsky fond regionálneho rozvoja – EFRR, Kohézny fond – KF a Európsky sociálny fond – ESF) pre Maďarsko v rokoch 2004 až 2017 predstavovali 30,15 mld. EUR; keďže výška finančnej opravy vyplývajúcej z auditov Únie k dnešnému dňu predstavuje približne sumu 940 mil. EUR pre EFRR, KF a ESF a očakáva sa, že presiahne 1 mld. EUR;
- D. keďže finančné príspevky Únie pre účastníkov v Maďarsku predstavujú v rámci siedmeho rámcového programu sumu 288,1 mil. EUR a v rámci programu Horizont 2020 sumu 174,9 mil. EUR;
- E. keďže Maďarsko malo spomedzi členských štátov, ktoré k Únii pristúpili po roku 2004, jednu z najvyšších mier čerpania prostriedkov Únie;
- F. keďže HDP Maďarska medzi rokmi 2004 a 2016 vzrástol o 16,1 %, čo je len mierne nad priemerom Únie a výrazne pod mierou rastu ostatných krajín Vyšehradskej štvorky (Poľsko, Česká republika a Slovensko);
- G. keďže od roku 2008 sa index vnímania korupcie v Maďarsku znížil o 19 bodov, čo z Maďarska robí jeden z členských štátov s najhoršími výsledkami;
- H. keďže celosvetové ukazovatele riadenia za rok 2016 zdôrazňujú, že Maďarsko urobilo krok späť v oblasti efektívnosti verejnej správy, právneho štátu a boja proti korupcii;
- I. keďže odporúčanie Rady z 11. júla 2017, ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2017 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2017¹, zdôraznilo potrebu zlepšiť transparentnosť verejných financií, posilniť transparentnosť a hospodársku súťaž v oblasti verejného obstarávania zavedením komplexného a efektívneho systému elektronického verejného obstarávania a posilniť protikorupčný rámec; keďže podľa odporúčaní pre jednotlivé krajiny sa v oblasti transparentnosti verejných financií dosiahol prijatím zákona o verejnom obstarávaní len obmedzený pokrok, pričom došlo k oneskoreniu dôležitých opatrení, najmä v oblasti elektronického obstarávania, a z ukazovateľov vyplýva, že hospodárska súťaž a transparentnosť sú vo verejnom obstarávaní stále nedostatočné; keďže podľa odporúčaní pre jednotlivé krajiny nebol zaznamenaný žiadny pokrok, pokiaľ ide o zlepšenie protikorupčného rámca, a nepredpokladajú sa žiadne zmeny národného protikorupčného programu tak, aby bol účinnejší pri predchádzaní korupcii a uplatňovaní odradzujúcich sankcií; keďže podľa odporúčaní pre jednotlivé krajiny zostáva trestné stíhanie prípadov

¹ Ú. v. EÚ C 261, 9.8.2017, s. 71.

korupcie na vysokých miestach naďalej len výnimkou;

- J. keďže 57 vyšetrení vykonaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF) v rokoch 2013 – 2016 v súvislosti s Maďarskom predstavuje druhý najvyšší počet takýchto vyšetrení v Únii; keďže 80 % vyšetrení bolo ukončených súdnymi a/alebo finančnými odporúčaniami;
- K. keďže Maďarsko je členským štátom s najvyšším objemom finančných opráv vykonaných v roku 2016, čo celkovo predstavuje 211 mil. EUR;
- L. keďže finančný vplyv vyšetrení úradu OLAF v súvislosti s Maďarskom na oblasti štrukturálnych fondov a poľnohospodárstva dosiahol v rokoch 2013 – 2016 úroveň 4,16 %, a je tak v rámci Únie najvyšší;
- M. keďže menej než 10 % informácií, ktoré prijal úrad OLAF v roku 2016 z Maďarska, pochádzalo z verejných zdrojov;
- N. keďže opatrenia prijaté maďarskými vnútroštátnymi súdnymi orgánmi na základe odporúčaní úradu OLAF na roky 2009 – 2016 sa vzťahovali len na 33 % všetkých týchto odporúčaní;
- O. keďže index transparentnosti verejného obstarávania v Maďarsku bol v rokoch 2015 – 2016 oveľa nižší ako v rokoch 2009 – 2010; keďže od roku 2011 sa tendre financované Úniou každoročne vyznačovali výrazne nižšími hodnotami indexu transparentnosti v porovnaní s tendrami, ktoré nefinancovala Únia; keďže z podrobnej analýzy vyplýva, že úroveň transparentnosti bola v roku 2016 výrazne nižšia než v roku 2015;**
- P. keďže Európska prokuratúra (EPPO) bola zriadená v rámci posilnenej spolupráce medzi 21 členskými štátmi, pričom Maďarsko sa rozhodlo nezúčastniť na jej vytvorení;
- Q. keďže odhady poukazujú na veľmi vysokú úroveň priamych sociálnych strát v Maďarsku, ktoré v období 2009 – 2016 dosahujú 15 – 24 % celkovej hodnoty zákazky, čo predstavuje prinajmenšom sumu v rozmedzí od 6,7 mld. EUR do 10,6 mld. EUR;
- R. keďže dynamická občianska spoločnosť by mala zohrávať zásadnú úlohu pri podporovaní transparentnosti a zodpovednosti vlád, pokiaľ ide o ich financie a boj proti korupcii;
- 1. domnieva sa, že súčasná miera korupcie, nedostatočná transparentnosť a zodpovednosť v oblasti verejných financií, ako aj neoprávnené výdavky alebo predražovanie financovaných projektov majú v Maďarsku vplyv na fondy Únie; nazdáva sa, že by v tomto prípade mohlo ísť o porušenie hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEU), čo oprávňuje na začatie konania podľa článku 7 ods. 1 ZEU;
- 2. pripomína svoje odporúčanie Rade a Komisii z 13. decembra 2017 v nadväznosti na vyšetrenie vo veci prania špinavých peňazí, vyhýbania sa daňovým povinnostiam a daňových únikov, v ktorom konštatoval, že protikorupčné monitorovanie zo strany Komisie malo pokračovať prostredníctvom procesu európskeho semestra, vyjadril názor, že boj proti korupcii by mohli zatieniť iné hospodárske a finančné záležitosti v tomto procese, a vyzval Komisiu, aby išla príkladom, obnovila uverejňovanie protikorupčnej správy a zaviazala sa vykonávať oveľa dôveryhodnejšiu a komplexnejšiu stratégiu v

oblasti boja proti korupcii; poukazuje na to, že boj proti korupcii je vecou policajnej a justičnej spolupráce, čo je oblasť politiky, v ktorej je Parlament spoluzákonodarcom a má plné kontrolné právomoci;

3. pripomína svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu Únie pre demokraciu, právny štát a základné práva, v ktorom vyzýva najmä na vypracovanie výročnej správy o demokracii, právnom štáte a základných právach („európska správa o demokracii, právnom štáte a základných právach“) s odporúčaniami pre jednotlivé krajiny vrátane osobitného zamerania na korupciu;
4. kritizuje nedostatky v postupoch verejného obstarávania v Maďarsku; so znepokojením konštatuje, že 36-percentný podiel zákaziek zadaných v Maďarsku v roku 2016 v rámci postupov verejného obstarávania, pri ktorých bola predložená len jediná ponuka, je naďalej veľmi vysoký, konkrétne druhý najvyšší v Únii po Poľsku a Chorvátsku (45 %)1; domnieva sa, že to poukazuje na existenciu závažných rizík korupcie v postupoch verejného obstarávania v Maďarsku; zastáva názor, že Komisia musí zaviesť účinný monitorovací nástroj s cieľom vyhnúť sa uplatňovaniu praktík, ktoré sú v rozpore s duchom smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ2, a v tejto súvislosti zabezpečiť legislatívne začlenenie s cieľom napraviť nedostatky, ktoré boli doteraz zistené; požaduje informácie o spoločnostiach, ktoré v Maďarsku pôsobia ako jediný uchádzač; žiada o prešetrenie toho, či sú ponuky vypracované s cieľom vyhradiť zmluvy určitým konkrétnym spoločnostiam; vyzýva maďarskú vládu, aby na svojej webovej stránke uverejnila úplný ročný zoznam všetkých svojich dodávateľov, ktorí získali zákazky v hodnote nad 15 000 EUR, a aby v tomto zozname uviedla aj meno a adresu dodávateľa, typ a predmet zákazky, jej trvanie, jej hodnotu, postup, ktorý bol použitý, a zodpovedný orgán;
5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že efektívnosť verejnej správy v Maďarsku sa od roku 1996 znížila3 a že Maďarsko je jedným z členských štátov s najmenej efektívnou verejnou správou v Únii; so znepokojením konštatuje, že všetky maďarské regióny sú výrazne pod priemerom Únie, pokiaľ ide o kvalitu verejnej správy; poznamenáva, že nízka kvalita verejnej správy v Maďarsku4 brzdí hospodársky rozvoj a znižuje vplyv verejných investícií;
6. konštatuje, že inovačná výkonnosť na regionálnej úrovni5 je v maďarských regiónoch stále len priemerná; poznamenáva, že Maďarsko ešte stále nedosiahlo cieľ stratégie Európa 2020 investovať 3 % svojho HDP do výskumu a vývoja6; žiada Maďarsko, aby podporovalo rast a zamestnanosť a aby investovalo prostriedky z fondov Únie do inovácií;

¹ Verejné obstarávanie – štúdia o administratívnych kapacitách v EÚ, s. 101 a nasl.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

³ Pozri siedmu správu o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Kvalita verejnej správy sa v Európe značne líši, s. 137.

⁴ Pozri siedmu správu o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Mapa 6: Európsky index kvality verejnej správy, 2017.

⁵ Pozri siedmu správu o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Mapa 5: Inovačná výkonnosť na regionálnej úrovni, 2017.

⁶ Pozri siedmu správu o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Mapa 6: Európsky index kvality verejnej správy, 2017.

7. podnecuje Maďarsko, aby využívalo finančné prostriedky Únie na ďalšiu modernizáciu svojho hospodárstva a na posilnenie podpory MSP; zdôrazňuje skutočnosť, že v Maďarsku je 30,24 % finančného príspevku Únie v rámci programu Horizont 2020 určených pre účastníkov z radov MSP, pričom miera úspešnosti žiadostí MSP je na úrovni 7,26 %, čo je nižšia miera úspešnosti než v prípade žiadateľov z radov MSP v rámci EÚ-28; ďalej konštatuje, že miera úspešnosti všetkých žiadostí sa znížila z 20,3 % (RP7) na 10,8 % (program Horizont 2020), na základe čoho sa Maďarsko v prípade programu Horizont 2020 zaraďuje na 26. miesto;
8. vyzýva Komisiu, aby podnecovala členské štáty, aby sa pripojili k Európskej prokuratúre;
9. zdôrazňuje, že Maďarsko má najvyšší percentuálny podiel finančných odporúčaní úradu OLAF v Únii, pokiaľ ide o štrukturálne fondy a poľnohospodárstvo v rokoch 2013 – 2016; zdôrazňuje, že celkový finančný dosah prípadov OLAF v Maďarsku je štyrikrát vyšší ako v prípade vnútroštátnych vyšetrovaní; vyzýva Komisiu a Maďarsko, aby vynaložili potrebné úsilie v boji proti podvodom súvisiacim s fondmi Únie;
10. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia prerušila uverejňovanie správy o boji proti korupcii; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zmenila svoje rozhodnutie a takúto správu pravidelne zverejňovala.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	25.4.2018
Výsledok záverečného hlasovania	+: 12 -: 0 0: 2
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Zigmantas Balčytis, Martina Dlabajová, Luke Ming Flanagan, Ingeborg Gräßle, Cătălin Sorin Ivan, Georgi Pirinski, Petri Sarvamaa, Marco Valli, Tomáš Zdechovský
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Richard Ashworth, Péter Niedermüller, Julia Pitera
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	Andrea Bocskor, Tiemo Wölken

**ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN
VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO**

12	+
ALDE	Martina Dlabajová
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan
PPE	Richard Ashworth, Ingeborg Gräßle, Julia Pitera, Petri Sarvamaa, Tomáš Zdechovský
S&D	Zigmantas Balčytis, Cătălin Sorin Ivan, Péter Niedermüller, Georgi Pirinski, Tiemo Wölken

0	-

2	0
EFDD	Marco Valli
PPE	Andrea Bocskor

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

17.5.2018

STANOVISKO VÝBORU PRE KULTÚRU A VZDELÁVANIE

pre Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

k situácii v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 17. mája 2017)
(2017/2131(INL))

Spravodajkyňa výboru požiadaneho o stanovisko: Petra Kammerevert

(Iniciatíva – článok 45 rokovacieho poriadku)

NÁVRHY

Výbor pre kultúru a vzdelávanie vyzýva Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

Zákon, ktorým sa mení štátny zákon o vysokoškolskom vzdelávaní

1. uznáva, že vzhľadom na neexistenciu jednotných noriem alebo modelov Únie v oblasti vzdelávania je úlohou maďarskej vlády vytvoriť a pravidelne preskúmať najvhodnejší regulačný rámec pre zahraničné univerzity na svojom území a snažiť sa o zlepšovanie tohto rámca, ako sa uvádza aj v záveroch Benátskej komisie; zdôrazňuje však, že podľa článku 165 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) má Únia prispievať k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a doplňovaním činnosti členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizáciu vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť; ďalej zdôrazňuje, že predpisy v oblasti vzdelávania zavedené maďarskou vládou musia byť v plnom súlade so slobodami týkajúcimi sa vnútorného trhu a základnými právami;
2. pripomína, že Parlamentné zhromaždenie Rady Európy si v apríli 2017 v nadväznosti na prijatie zákona, ktorým sa mení štátny zákon o vysokoškolskom vzdelávaní v Maďarsku, vyžiadalo stanovisko Benátskej komisie a že Benátska komisia vo svojich záveroch uviedla, že zavedenie prísnejších pravidiel v spojení s prísnyimi lehotami a vážnymi právnymi dôsledkami pre zahraničné univerzity, ktoré majú už dlhé roky sídlo v Maďarsku a vykonávajú svoju činnosť v súlade so zákonom, je z hľadiska zásad právneho štátu a dodržiavania základných práv veľmi problematické;

3. uznáva, že maďarská vláda splnila niektoré z požiadaviek uvedených v uznesení Európskeho parlamentu zo 17. mája 2017 o situácii v Maďarsku, najmä pokiaľ ide o pozastavenie plynutia lehôt v zákone, ktorým sa mení štátny zákon o vysokoškolskom vzdelávaní, ako aj o začatie dialógu s príslušnými orgánmi zodpovednými v USA za Stredoeurópsku univerzitu; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že maďarský premiér ešte stále nepodpísal dohodu o spolupráci medzi maďarskou vládou a vládou krajiny sídla Stredoeurópskej univerzity, ktorá je pripravená od minulého roka; vyjadruje taktiež poľutovanie nad tým, že maďarská vláda nestiahla zákon, ktorým sa mení štátny zákon o vysokoškolskom vzdelávaní;
4. konštatuje ďalej, že dlhodobé pozastavenie plynutia lehôt nie je vhodné na to, aby sa zaistila bezpečnosť plánovania pre univerzity, ich vyučujúcich a študentov; v tejto súvislosti víta skutočnosť, že maďarské orgány navštívili 13. apríla 2018 americký štát New York s cieľom vyvrátiť zostávajúce pochybnosti maďarskej vlády v súvislosti so Stredoeurópskou univerzitou; vyjadruje však poľutovanie nad tým, že dohoda o spolupráci medzi maďarskou vládou a vládou krajiny sídla Stredoeurópskej univerzity stále nebola podpísaná ani ratifikovaná, hoci maďarské orgány počas návštevy uviedli, že Stredoeurópska univerzita už spĺňa požiadavky vyplývajúce zo zákona o vysokoškolskom vzdelávaní (tzv. Lex CEU); vyzýva preto maďarskú vládu, aby obnovila a dokončila proces uzatvorenia dohody o spolupráci týkajúcej sa Stredoeurópskej univerzity, keďže táto dohoda už bola so štátom New York prerokovaná, aby univerzita mohla riadne vykonávať svoju činnosť;
5. vyjadruje poľutovanie nad tým, že právny spor medzi Komisiou a maďarskou vládou týkajúci sa zákona, ktorým sa mení štátny zákon o vysokoškolskom vzdelávaní, nebol doposiaľ urovnaný, čo Komisiu viedlo k podaniu žaloby na Súdny dvor Európskej únie; zdôrazňuje, že hoci má Maďarsko právo prijímať vlastné zákony v oblasti vzdelávania, tieto zákony nesmú byť v rozpore so slobodami spojenými s vnútorným trhom, najmä so slobodou poskytovať služby a slobodou usadiť sa, ako ani s právom na akademickú slobodu, s právom na vzdelanie a so slobodou podnikania, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv Európskej únie;

Segregácia rómskych detí

6. vyjadruje znepokojenie nad tým, že každodenná viacnásobná diskriminácia vo všeobecnosti a najmä segregácia rómskych detí v oblasti vzdelávania je v Maďarsku a ďalších európskych krajinách stále štrukturálnym a hlboko zakoreneným javom, čo prispieva k sociálnemu vylúčeniu Rómov a znižuje ich vyhliadky na integráciu do vzdelávacieho systému, trhu práce a spoločnosti ako celku; pripomína, že Komisia vydala v súvislosti so segregáciou Rómov viacero odporúčaní, a vyzýva preto maďarskú vládu, aby sa týmito odporúčaniami riadila a zaviedla účinné opatrenia;

Mediálna politika

7. zastáva názor, že Komisia nebola pri preskúmaní právnych predpisov o médiách z roku 2010 dostatočne dôkladná a nezohľadnila hodnoty stanovené v článku 2 ZFEÚ; pripomína, že Benátska komisia uverejnila v júni 2015 svoje stanovisko týkajúce sa právnych predpisov o médiách v Maďarsku, kde uviedla, že niekoľko otázok si prioritne vyžaduje revíziu, ak chcú maďarské orgány nielen zlepšiť situáciu týkajúcu sa slobody

médií v krajine, ale aj zmeniť to, ako verejnosť vníma slobodu médií;

8. domnieva sa, že zákon o médiách z roku 2010 s nedostatočnými pravidlami krížového vlastníctva viedol k narušeniu a nerovnováhe mediálneho trhu; zdôrazňuje, že maďarský trh sa stal koncentrovanejším, mnoho nezávislých miestnych staníc sa vytratilo a segment komunitného rozhlasu, ktorý predtým prekvital, sa takisto vytráca; vyjadruje presvedčenie, že je potrebné posilniť transparentnosť vlastníctva médií, najmä ak médiá získavajú verejné finančné prostriedky;
9. zastáva názor, že rada pre médiá (do ktorej mohli byť od roku 2010 všetci členovia delegovaní len vládnuou stranou) aktívne prispela k reštrukturalizácii rozhlasového trhu s cieľom uspokojiť prevládajúce politické potreby; vyjadruje pobúrenie nad skutočnosťou, že rada pre médiá nezaručila ani minimálnu úroveň rovnováhy v médiách;
10. zdôrazňuje, že výdavky štátu na reklamu neprimerane uprednostňujú určité mediálne spoločnosti pred inými; poukazuje na to, že výdavky štátu boli v roku 2017 vyššie ako kedykoľvek predtým a štátna reklama sa obvykle udeľuje médiám, ktoré sú lojálne voči vláde a ktoré prevažne kontrolujú oligarchovia;
11. pripomína, že parlament Maďarska prijal v máji 2017 zákon zvyšujúci daň za reklamu z 5,3 % na 7,5 %, čo vyvoláva obavy týkajúce sa možného tlaku na zvyšné nezávislé médiá v krajine; vyjadruje znepokojenie nad tým, že reklama politických strán je povolená vo verejných a v súkromných médiách, len ak je bezplatná, čo vyvolalo obavy, pokiaľ ide o obmedzenie prístupu k informáciám, keďže súkromné médiá nemusia byť ochotné rozširovať bezplatnú reklamu; vyjadruje presvedčenie, že je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa zmluvy o verejnej reklame uzatvárali so všetkými médiami spravodlivo a transparentne;
12. zdôrazňuje, že tzv. verejný mediálny vysielateľ (MTVA), ktorý zahŕňa všetky verejné rozhlasové a televízne stanice, nekriticky šíri správy vlády, pričom najmä neustále zobrazuje kampane vlády zamerané proti utečencom a Sorosovi; zdôrazňuje, že verejnoprávna televízia M1 ako kanál s 24-hodinovým spravodajstvom ponúka viac možností než predtým na propagáciu vlády a na vysielanie jej správ;
13. poukazuje na to, že verejný mediálny vysielateľ nedodríava požiadavky na transparentnosť, neposkytuje žiadne verejne prístupné informácie na vystopovanie výdavkov z verejných financií a – na rozdiel od mnohých európskych verejnoprávnych vysielateľov – nevydáva žiadnu výročnú správu, pričom ani nie je známe, ako vymedzuje zodpovednosť za verejné služby ani ako ju zabezpečuje;
14. pripomína, že sloboda a pluralita médií sú základné práva zakotvené v článku 11 Charty základných práv Európskej únie a predstavujú základné piliere demokratických spoločností; naliehavo preto vyzýva maďarskú vládu, aby zaručila slobodu a pluralitu médií ako kľúčovú hodnotu Únie;
15. zdôrazňuje vzhľadom na len nedávno zverejnený index demokracie za rok 2017 spravodajského útvaru Economist Intelligence Unit a na Index svetovej slobody tlače z roku 2018 vydaný organizáciou Reportéri bez hraníc, že v posledných rokoch je sloboda a pluralita médií v Maďarsku v dôsledku zásahov štátu a posilnenej štátnej kontroly zdrojom veľkých obáv; vyjadruje v tejto súvislosti obavy, pokiaľ ide o predaj a následné

ukončenie činnosti jedných z najstarších a najprestížnejších novín v Maďarsku Népszabadság;

16. zdôrazňuje, že novinári nezávislých médií sú pri výkone svojej práce často závažne obmedzovaní, médiám sa pravidelne zakazuje vstup do budovy parlamentu a priestor pre novinárov klásť otázky a robiť rozhovory s politikmi v parlamente je obmedzený;
17. vyjadruje znepokojenie nad tým, že maďarská vláda po tom, ako provládni oligarchovia prevzali posledné nezávislé regionálne noviny v Maďarsku, najnovšie rozšírila svoju kontrolu médií a podľa organizácie Reportéri bez hraníc dosiahla koncentrácia médií v krajine neslýchane „grotesknú“ úroveň; vyjadruje presvedčenie, že je potrebné posilniť transparentnosť vlastníctva médií, najmä ak boli podnikateľovi pridelené verejné zákazky;
18. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vláde blízky spravodajský portál 888.hu nedávno uverejnil „čierny zoznam“ novinárov pracujúcich pre zahraničné médiá, ktorých označil za „zahraničných Sorosových propagandistov“, čo je zjavne v rozpore so zásadou slobody médií;

Mimovládne organizácie

19. vyjadruje hlboké znepokojenie nad zmenšujúcim sa priestorom organizácií občianskej spoločnosti v Maďarsku; v tejto súvislosti vyjadruje poľutovanie nad pokusmi maďarskej vlády kontrolovať mimovládne organizácie a obmedziť ich schopnosť vykonávať svoju legitímnu činnosť, predovšetkým prostredníctvom zákona o mimovládnych organizáciách (tzv. Lex NGO) a zákona Stop Sorosovi (tzv. Lex Stop Soros);
20. zdôrazňuje, že zákon o mimovládnych organizáciách, ktorý upravuje fungovanie mimovládnych organizácií financovaných zo zahraničia, neprimerane zasahuje do základných práv zakotvených v Charte základných práv Európskej únie, a to najmä pokiaľ ide o právo na slobodu združovania, zavádza neopodstatnené a neprimerané obmedzenia voľného pohybu kapitálu a vyvoláva obavy, pokiaľ ide o rešpektovanie práva na ochranu súkromného života a osobných údajov; zdôrazňuje, že Komisia preto musela v súvislosti so zákonom o mimovládnych organizáciách iniciovať konania pred Súdny dvorom Európskej únie; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že maďarská vláda aj napriek súdnym konaniam, ktoré prebiehajú pred Súdny dvorom Európskej únie v súvislosti so zákonom o mimovládnych organizáciách, zaviedla vo februári 2018 ďalší zákon, tzv. zákon Stop Sorosovi, ktorého cieľom je ďalej obmedziť právo na združovanie a činnosť mimovládnych organizácií; vyjadruje v tejto súvislosti poľutovanie nad zámerom maďarskej vlády nútene ukončiť činnosť všetkých mimovládnych organizácií financovaných Sorosom a vyžadovať od mimovládnych organizácií povolenie štátu, aby mohli pracovať v oblasti migrácie; vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že navrhované zákony by mohli v Únii slúžiť ako vzor, ktorý ohrozí hodnotnú prácu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré bojujú za dodržiavanie ľudských práv, čo je nebezpečenstvo, ktoré nedávno zdôraznila Agentúra EÚ pre základné práva; upozorňuje taktiež na skutočnosť, že vládnuca strana vytvorila sieť mimovládnych organizácií organizovaných vládou, podporovaných z verejných finančných prostriedkov, ktorej hlavnou činnosťou je odovzdávať posolstvá vlády a organizovať provládne demonštrácie;

Všeobecné otázky

21. vyjadruje presvedčenie, že situácia v oblasti vysokoškolského vzdelávania, vzdelávania Rómov, slobody a plurality médií a mimovládnych organizácií v Maďarsku predstavuje jasné riziko závažného porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ); preto naliehavo žiada Komisiu, aby naďalej využívala všetky prostriedky, ktoré má k dispozícii na základe zmlúv; 22. zastáva názor, že v tejto súvislosti je opodstatnené začať postup podľa článku 7 ZEÚ v záujme ochrany spoločných hodnôt Únie a zaručenia zásad právneho štátu;
23. vyzýva Komisiu, aby aj naďalej dôkladne monitorovala vývoj legislatívneho procesu a rozsah, v akom návrhy porušujú právo Únie vrátane základných práv, a aby svoje hodnotenie bezodkladne zverejnila;
24. vyzýva Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva, aby po oznámení výsledkov maďarských parlamentných volieb nadviazal na činnosti v rámci volebnej pozorovateľskej misie a aby pozorne monitoroval zneužívanie slobody prejavu a zneužívanie administratívnych zdrojov;
25. vyzýva Komisiu, aby zvýšila financovanie nezávislých projektov v oblasti slobody a plurality médií, ako je okrem iného monitorovanie plurality médií, mapovala porušenia slobody médií a podporovala novinárov v ohrození.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	16.5.2018
Výsledok záverečného hlasovania	+: 13 -: 4 0: 8
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Isabella Adinolfi, Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Nikolaos Chountis, Silvia Costa, Damian Drăghici, Jill Evans, María Teresa Giménez Barbat, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Luigi Morgano, John Procter, Michaela Šojdrová, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Algirdas Saudargas
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	António Marinho e Pinto

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

13	+
ALDE	María Teresa Giménez Barbat, António Marinho e Pinto
GUE/NGL	Nikolaos Chountis, Curzio Maltese
S&D	Silvia Costa, Damian Drăghici, Giorgos Grammatikakis, Petra Kammerevert, Krystyna Łybacka, Luigi Morgano, Julie Ward
Verts/ALE	Jill Evans, Helga Trüpel

4	-
ENF	Dominique Bilde
PPE	Andrea Bocskor, Michaela Šojdrová, Milan Zver

8	0
ECR	John Procter
EFDD	Isabella Adinolfi
PPE	Svetoslav Hristov Malinov, Algirdas Saudargas, Sabine Verheyen, Bogdan Brunon Wenta, Theodoros Zagorakis, Bogdan Andrzej Zdrojewski

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

26.3.2018

STANOVISKO VÝBORU PRE ÚSTAVNÉ VECI

pre Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

k situácii v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 17. mája 2017)
(2017/2131(INL))

Spravodajkyňa výboru požiadanej o stanovisko: Maite Pagazaurtundúa Ruiz

(Podnet – článok 45 rokovacieho poriadku)

NÁVRHY

Výbor pre ústavné veci vyzýva Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- A. keďže Európska únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám (článok 2 ZEÚ) a keďže tieto hodnoty sú pre členské štáty univerzálne a spoločné;
- B. keďže slobodná účasť plne rozvinutej občianskej spoločnosti je kľúčovým aspektom každého demokratického rozhodovacieho procesu;
- C. keďže právne predpisy Únie sú výsledkom kolektívneho rozhodovania, do ktorého sú zapojené všetky členské štáty;
- D. keďže podľa článku 9 ZEÚ a článku 20 ZFEÚ je občanom Únie každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu; keďže európske občianstvo dopĺňa štátne občianstvo, a nenahrádza ho;
- E. keďže delegácia výboru AFCO navštívila Maďarsko v novembri 2016;
 - 1. rozhodne zdôrazňuje, že všetky členské štáty spoločne rešpektujú a musia podporovať hodnoty zakotvené v článku 2 ZEÚ, keďže tieto hodnoty sú základnými hodnotami Európskej únie;
 - 2. pripomína, že obsah článku 2 ZEÚ odzrkadľuje záväzné a zavedené zásady

medzinárodného práva, ktoré schválili všetky členské štáty; preto zdôrazňuje, že úplné rešpektovanie, ochrana a podpora právneho štátu, demokracie a ľudských práv je spoločnou zodpovednosťou a je povinnosťou vyplývajúcou z čírej príslušnosti k medzinárodnému spoločenstvu;

3. pripomína, že podľa článku 49 ZEÚ musia kandidátske krajiny preukázať, že spĺňajú kodanské kritériá, aby sa mohli stať členmi Únie, pričom Komisia má povinnosť požadovať úplné dodržiavanie týchto kritérií; zdôrazňuje, že potom, ako sa členské štáty stanú členmi Únie, sú náležite povinné rešpektovať a zabezpečiť ochranu právneho štátu a jeho základných prvkov a že zásada vzájomnej dôvery zakotvená v práve Únie neoslobodzuje členské štáty od posúdenia toho, ako iné členské štáty dodržiavajú právo Únie a najmä základné práva uznané právom Únie;
4. pripomína, že hodnoty zakotvené v článku 2 ZEÚ sú chránené postupom stanoveným v článku 7, zastáva však názor, že Únia by mala disponovať dodatočným a štruktúrovanejším rámcom na monitorovanie a posudzovanie dodržiavania a presadzovania zásad stanovených v článku 2 ZEÚ;
5. opakuje svoju výzvu adresovanú Komisii, aby v plnej miere využívala odborné znalosti Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) pri monitorovaní situácie v oblasti základných práv v Únii tým, že navrhne revíziu zakladajúceho nariadenia Agentúry pre základné práva s cieľom udeliť jej širšie a nezávislejšie právomoci, ako aj viac ľudských a finančných zdrojov;
6. pripomína, že Benátska komisia stanovila za základné vlastnosti právneho štátu zákonnosť, právnu istotu a zákaz svojvôle, prístup k spravodlivosti, rešpektovanie ľudských práv, nediskrimináciu a rovnosť pred zákonom; vyjadruje znepokojenie podobne ako Benátska komisia vo svojich stanoviskách k maďarským právnym predpisom od roku 2011 vrátane stanovísk k základnému zákonu a jeho zmene; opakuje, že Benátska komisia dospela 17. júna 2013 vo svojom stanovisku k štvrtej a najnovšej zmene základného zákona Maďarska k záveru, že prijaté opatrenia predstavujú ohrozenie ústavného súdnictva a nadradenosť základných zásad obsiahnutých v základnom zákone Maďarska; pripomína, že Maďarsko uznáva Benátsku komisiu od svojho pristúpenia k Rade Európy v roku 1990;
7. poukazuje na to, že Benátska komisia uviedla vo svojom stanovisku k zákonu XXV zo 4. apríla 2017 o zmene zákona CCIV z roku 2011 o národnom terciárnom vzdelávaní, že takýto zákon sa zdá veľmi problematický z hľadiska dodržiavania zásad právneho štátu a základných práv, ako aj záruk pre zahraničné univerzity, ktoré už majú sídlo v Maďarsku a mnoho rokov tam pôsobia v súlade so zákonom; okrem toho pripomína, že Európska komisia sa rozhodla postúpiť vec Maďarska Súdnemu dvoru Európskej únie preto, že jeho zákon o národnom terciárnom vzdelávaní zmenený 4. apríla 2017 neprimerane obmedzuje univerzity Únie a tretích krajín v ich činnosti a treba ho uviesť späť do súladu s právom Únie;
8. opakuje svoje hlboké znepokojenie nad nedávnym vývojom v Maďarsku, ktorý ohrozuje právny štát a bráni uplatňovaniu zásad stanovených v článku 2 ZEÚ, okrem iného tých, ktoré sa týkajú fungovania ústavného systému, nezávislosti súdnictva a ďalších inštitúcií a systematického odstraňovania systému báz a protiváh, slobody prejavu, slobody tlače, akademickej slobody, ľudských práv migrantov, žiadateľov o

azyl a utečencov, slobody zhromažďovania a združovania, práva na rovnaké zaobchádzanie, sociálnych práv, ochrany organizácií občianskej spoločnosti či práv osôb patriacich k menšinám vrátane Rómov, Židov a LGBTI osôb;

9. poznamenáva, že samotný pojem občianstva znamená jasnú politickú vôľu, ktorá má rešpektovať rovnosť jednotlivcov; zdôrazňuje, že hodnoty a zásady, na ktorých je Únia založená, vymedzujú oblasť, s ktorou sa môže stotožniť každý európsky občan bez ohľadu na politické alebo kultúrne rozdiely späté s národnou identitou; vyjadruje znepokojenie nad tým, že maďarskí úradníci verejne používajú nacionalistické idey založené na výlučných identitách;
10. konštatuje, že Benátska komisia uviedla, že obmedzenie úlohy maďarského ústavného súdu znamená riziko negatívneho vplyvu na deľbu právomocí, ochranu ľudských práv a právny štát; vyjadruje mimoriadne znepokojenie v súvislosti s tým, aby sa na ústavnej úrovni opätovne zaviedli ustanovenia, ktoré by mali spadať do rozsahu pôsobnosti štatutárneho práva a ktoré už boli hodnotené ako protiústavné, s cieľom vyhnúť sa preskúmaniu ústavy; odporúča preskúmať fungovanie a právomoci Národnej súdnej rady s cieľom zabezpečiť, aby mohla plniť svoju úlohu nezávislého orgánu Maďarska pre súdnu samosprávu, a žiada úplné obnovenie právomoci ústavného súdu;
11. vyjadruje znepokojenie nad zmenšujúcim sa priestorom pre organizácie občianskej spoločnosti a nad snahami kontrolovať mimovládne organizácie a obmedziť ich možnosti vykonávať svoju legitímnu činnosť, ako je prijatie legislatívneho balíka opatrení známeho ako „Stop Soros; pripomína, že Benátska komisia uviedla vo svojom stanovisku (schválenom 17. júna 2017) k návrhu zákona o transparentnosti organizácií, ktoré dostávajú podporu zo zahraničia, že takýto zákon by spôsobil neprimerané a zbytočné zasahovanie do slobody združovania a slobody prejavu, práva na súkromie a zákazu diskriminácie;
12. vyjadruje hlboké poľutovanie nad nepriateľskou a zavádzajúcou rétorikou, ktorú niekedy maďarské inštitúcie používajú v súvislosti s Európskou úniou, a nad úmyselným rozhodnutím orgánov prijímať právne predpisy priamo porušujúce hodnoty Únie; pripomína ciele uvedené v článku 3 ods. 1 a 2 ZEÚ, s ktorých dosiahnutím Maďarsko súhlasilo, keď v roku 2004 vstupovalo do Únie; pripomína, že vstup do Európskej únie bol dobrovoľným aktom založeným na národnej zvrchovanosti, pričom naprieč celým maďarským politickým spektrom vládol široký konsenzus;
13. zdôrazňuje, že konanie o nesplnení povinnosti ukázalo svoje nedostatky pri riešení systematického porušovania hodnôt Únie, pretože je zamerané najmä na technické otázky, ktoré umožňujú vládam navrhovať formálne prostriedky nápravy a zároveň ponechať v platnosti zákony, ktoré porušujú právo Únie; domnieva sa, že v prípade porušenia zásady lojálnej spolupráce zakotvenej v článku 4 ZEÚ nestoja Komisii v ceste žiadne právne prekážky, ktoré by jej bránili využiť prípady nesplnenia povinnosti nato, aby identifikovala model, ktorý predstavuje porušenie článku 2 ZEÚ;
14. nazdáva sa, že ak bolo konštatované závažné a pretrvávajúce porušovanie zásady právneho štátu členským štátom, Komisia by mala využiť všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, aby chránila základné hodnoty, na ktorých je Únia založená, vrátane aktivácie článku 7 ZEÚ; pripomína, že vo svojom uznesení z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a

základné práva¹ požiadala Komisiu, aby do septembra 2017 predložila návrh na uzatvorenie paktu Únie o demokracii, právnom štáte a základných právach; vyjadruje poľutovanie nad tým, že tento návrh zatiaľ nebol predložený, a zdôrazňuje, že treba naliehavo vytvoriť efektívny mechanizmus na ochranu základných hodnôt Únie, keďže existuje nesúlad medzi povinnosťami uloženými kandidátskym krajinám na základe kodanskych kritérií a uplatňovaním týchto kritérií členskými štátmi po pristúpení k Únii; zdôrazňuje, že náležitá reakcia na porušovanie základných hodnôt Únie si vyžaduje kombináciu primeraných právnych nástrojov a politickej vôle;

15. vyjadruje presvedčenie, že súčasná situácia v Maďarsku predstavuje jasné riziko závažného porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ a je dôvodom na začatie postupu podľa článku 7 ods. 1 ZEÚ;

¹ Prijaté texty, P8_TA(2016)0409.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	21.3.2018
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 15 -: 4 0: 5
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Gerolf Annemans, Michał Boni, Mercedes Bresso, Elmar Brok, Fabio Massimo Castaldo, Pascal Durand, Esteban González Pons, Danuta Maria Hübner, Alain Lamassoure, Jo Leinen, Morten Messerschmidt, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Markus Pieper, Paulo Rangel, Helmut Scholz, György Schöpflin, Pedro Silva Pereira, Barbara Spinelli, Claudia Ţapardel, Kazimierz Michał Ujazdowski
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Max Andersson, Pervenche Berès, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jérôme Lavrilleux, Cristian Dan Preda, Jasenko Selimovic, Rainer Wieland

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

15	+
ALDE	Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jasenko Selimovic
EFDD	Fabio Massimo Castaldo
GUE/NGL	Helmut Scholz, Barbara Spinelli
PPE	Michał Boni, Danuta Maria Hübner
S&D	Pervenche Berès, Mercedes Bresso, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jo Leinen, Pedro Silva Pereira, Claudia Tapardel
VERTS/ALE	Max Andersson, Pascal Durand

4	-
ECR	Morten Messerschmidt, Kazimierz Michał Ujazdowski
ENF	Gerolf Annemans
PPE	György Schöpflin

5	0
PPE	Elmar Brok, Esteban González Pons, Alain Lamassoure, Markus Pieper, Paulo Rangel

17.5.2018

STANOVISKO VÝBORU PRE PRÁVA ŽIEN A RODOVÚ ROVNOSŤ

pre Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci

k situácii v Maďarsku (podľa uznesenia Európskeho parlamentu zo 17. mája 2017)
(2017/2131(INL))

Spravodajkyňa výboru požiadanej o stanovisko: Maria Noichl

(Podnet – článok 45 rokovacieho poriadku)

NÁVRHY

Výbor pre práva žien a rodovú rovnosť vyzýva Výbor pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, aby ako gestorský výbor zaradil do návrhu uznesenia, ktorý prijme, tieto návrhy:

- so zreteľom na správu pracovnej skupiny OSN pre otázky diskriminácie žien v právnych poriadkoch a v praxi¹ z 27. mája 2016,
- so zreteľom na odôvodnené stanoviská Komisie k právu EÚ o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami v zamestnaní a povolani (smernica o rovnakom zaobchádzaní, smernica 2006/54/ES), ako aj k smernici o materskej dovolenke (smernica Rady 92/85/EHS) z 27. apríla 2017,
- A. keďže článok 8 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) stanovuje, že rovnosť medzi ženami a mužmi je základnou zásadou Únie, ktorá musí byť preto základným záujmom všetkých členských štátov;
- B. keďže Európska únia je založená na hodnotách rešpektovania právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane rodovej rovnosti a práv osôb patriacich k menšinám a keďže tieto hodnoty sú univerzálne a spoločné pre členské štáty (článok 2 Zmluvy o EÚ);
- C. keďže Maďarsko sa umiestnilo s 50,8 bodmi na predposlednom mieste v európskom porovnaní Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť 2017, pričom navyše od roku 2010

¹ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=20027&LangID=E>

stratilo 1,6 bodu;

- D. keďže od mimovládnych organizácií sa právom očakáva, že budú mať transparentné finančné pozadie;
- E. keďže viaceré medzinárodné ľudskoprávne organizácie ostro kritizovali Maďarsko za jeho potláčanie ľudských práv a za obmedzenie fungovania jej občianskej spoločnosti vrátane organizácií pre práva žien; keďže zavedené reštriktívne právne predpisy a politiky, ako sa uvádza ďalej, významne brzdia činnosť organizácií pre práva žien, ktoré poskytujú jedinečné služby obetiam rodovo motivovaného a domáceho násillia, a vystavujú ich riziku, že budú vylúčené z daňových a iných výhod;
- F. keďže Maďarsko je jednou z krajín, z ktorých pochádza najviac obetí obchodovania s ľuďmi v rámci Únie;
- G. keďže aj napriek tomu, že Maďarsko má silný systém zdravotnej starostlivosti a verejného zdravotného poistenia, a napriek odporúčaniam rôznych orgánov OSN monitorujúcich dodržiavanie zmlúv sú náklady na modernú antikoncepciu úplne vylúčené z maďarského systému zdravotnej starostlivosti, ktoré neposkytuje žiadnu úhradu akejkoľvek metódy antikoncepcie a vytvára tak prekážku pre moderné plánovanie rodičovstva, a keďže Maďarsko je jedným z mála členských štátov, v ktorých sa pre núdzovú antikoncepciu alebo tzv. „tabletku po” vyžaduje lekársky predpis, čo je v rozpore s odporúčaním Komisie z roku 2015 sprístupniť núdzovú antikoncepciu bez lekárskeho predpisu; keďže s výnimkou urgentnej zdravotnej starostlivosti nemajú neregistrované migrantky prístup k zdravotnej starostlivosti, čo im tiež bráni v prístupe k akejkoľvek prenatálnej starostlivosti; keďže aj napriek obavám výboru OSN pre odstránenie všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW), ktorý vládu žiadal, aby ženám zabezpečila prístup k bezpečnému umelému prerušeniu tehotenstva bez toho, aby sa museli zúčastniť povinného poradenstva, a bez povinného čakacieho obdobia, ktoré zo zdravotného hľadiska nie je potrebné, sa tieto požiadavky aj naďalej uplatňujú v praxi a umelé prerušenie tehotenstva lekárom stále nie je dostupné, čím sa komplikuje a stigmatizuje prístup žien k týmto zdravotníckym službám;
- H. keďže definícia rodiny v maďarskej ústave ako „manželstva a vzťahov medzi partnermi a deťmi“ je zastaraná a vychádza z konzervatívnych presvedčení; keďže manželstvo osôb rovnakého pohlavia je zakázané; keďže v prieskume Agentúry pre základné práva o LGBT v roku 2014 takmer 70 % respondentov uviedlo, že sa vyhýba určitým miestam, pretože sa boja zastrašovania alebo útoku z dôvodu príslušnosti k LGBTI;
- I. keďže zo 47 členov Rady Európy ratifikovalo Istanbulsú dohodu doposiaľ 30 a ďalších 15 členov vrátane Maďarska dohodu podpísalo, ale zatiaľ neratifikovalo; keďže od februára 2017 nedošlo k žiadnemu pokroku v procese ratifikácie v Maďarsku; keďže napriek tomu, že bol v roku 2013 prijatý právny predpis, ktorým bolo domáce násillie postavené mimo zákona, jeho vykonávanie je problematické a definícia domáceho násillia nezahŕňa sexuálne násillie; keďže Maďarsko okrem toho nemá ucelenú stratégiu ani akčný plán predchádzania násilliu na ženách a boja proti nemu; keďže z výsledkov najnovšieho výskumu, ktorý uskutočnila Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA), vyplýva, že existujú dôkazy o rozšírenom násillí založenom na rodovej príslušnosti: podľa údajov Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť z roku 2015 sa

27,7 % žien v Maďarsku od svojho 15. roku stretlo s fyzickým násilím, sexuálnym násilím alebo s oboma týmito formami, minimálne 50 žien zomrie každý rok rukami svojich príbuzných alebo partnerov a státisíce žien sú pravidelne zneužívané vo svojich vlastných rodinách; keďže podľa organizácií pre práva žien je v 95 % prípadov páchatelom násilia muž a obeťou žena alebo dievča, keďže mnoho žien nechce zneužitie oznámiť, lebo na policajných stanicích a súdoch sa stretávajú s nepriateľským prostredím; keďže pátranie po páchateloch a ich stíhanie príslušníkmi orgánov presadzovania práva a členmi súdnictva sú zväčša neúčinné, čo navyše odrádza obeť násilia od oznamovania prípadov násilia a prehlbuje nedôveru v zodpovedné orgány; keďže v rámci príslušných orgánov aj v spoločenských kruhoch existuje kultúra obviňovania obetí;

- J. keďže výbor CEDAW vo svojich záverečných odporúčaniach z roku 2013 okrem iného vyzval Maďarsko, aby prehodnotilo svoju politiku v oblasti rodiny a rodovej rovnosti a zabezpečilo, aby táto politika neobmedzovala ženy v plnom využívaní práva na nediskrimináciu a rovnosť, aby zabezpečilo primerané prostriedky nápravy pre obeť diskriminácie na základe prelínajúcich sa faktorov, aby systematicky vykonávalo rodové posúdenie vplyvu súčasných a navrhovaných právnych predpisov a zabezpečilo a aby nový legislatívny rámec nevedol pri vykonávaní k regresii; keďže tieto odporúčania zatiaľ v plnom rozsahu neimplementovala žiadna vláda; keďže nebol vypracovaný žiadny plán realizácie týchto odporúčaní;
- K. keďže v maďarskej spoločnosti sú rozšírené škodlivé rodové stereotypy a očakávania týkajúce sa úlohy žien v spoločnosti vrátane diskriminácie na základe pohlavia; keďže maďarská vláda pristupuje k otázkam rodovej rovnosti regresívne a v súvislosti so žiaducim demografickým rastom využíva propagáciu „uplatňovania rodinného hľadiska“, ktorým nahrádza „uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti“, a nesprávne vykladá a používa pojmy „rod“ a „rodová rovnosť“;
- L. keďže miera zamestnanosti žien v Maďarsku v porovnaní s úrovňou v roku 2010 výrazne vzrástla;
1. berie na vedomie úsilie vykonané v posledných rokoch s cieľom dosiahnuť lepšie zosúladenie pracovného a súkromného života; pripomína návrh Komisie týkajúci sa smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov¹, predložený v apríli 2017, a vyzýva maďarskú vládu, aby prispeli k jeho rýchlemu prijatiu;
 2. víta skutočnosť, že v období 2010 až 2016 sa počet miest v detských jasliach zvýšil približne o 23 % a v roku 2017 Maďarsko zaviedlo nový a pružnejší systém detských jasí, ktorý lepšie zodpovedá miestnym podmienkam a uľahčuje návrat žien na trh práce;
 3. vyjadruje však poľutovanie nad tým, že Maďarsko zatiaľ nesplnilo barcelonské ciele Únie, a vyzýva maďarskú vládu, aby sa týmto cieľom prioritne venovala a aby svoju rodinnú politiku zamerala na najviac znevýhodnených členov spoločnosti;
 4. vyjadruje poľutovanie nad zmenou výkladu a zúžením politik rodovej rovnosti na

¹ COM(2017)0253.

rodinné politiky a pripomína národnú stratégiu na podporu sociálnej rovnosti žien a mužov (ciele a zámery na roky 2010 – 2021), ktorú Maďarsko zatiaľ neuviedlo do praxe; poukazuje na to, že verejnej diskusii v Maďarsku dominuje nesprávna interpretácia pojmu „rod“, a vyjadruje nad týmto úmyselným nesprávnym výkladom pojmov „rod“ a „rodová rovnosť poľutovanie; zdôrazňuje, že politika rodovej rovnosti musí vo všetkých spoločenských oblastiach zabezpečiť, aby žiadna osoba nebola diskriminovaná z dôvodu svojho pohlavia, aby boli zabezpečené práva každého jednotlivca a aby bola zabezpečená rovnaká účasť žien a mužov na všetkých úrovniach sociálneho života; vyzýva preto na návrat ku koncepcii uplatňovania rodového hľadiska ako nástroja analýzy a tvorby politiky a na presadzovanie národnej stratégie s týmito cieľmi vo všetkých oblastiach; vyzýva maďarskú vládu, aby bez ďalšieho odkladu zaviedla odporúčania výboru CEDAW z roku 2013 a vypracovala a aktualizovala svoju národnú stratégiu, ktorej príprava bola prerušená, alebo aby ju nahradila novou stratégiou rodovej rovnosti, pričom stanoví konkrétne termíny a zodpovedné subjekty, poskytne finančné prostriedky a vytvorí systém monitorovania jej účinného vykonávania, a aby počas celého tohto procesu uskutočňovala konzultácie s organizáciami pre práva žien;

5. vyjadruje poľutovanie nad úzkym vymedzením pojmu „rodina“, ktoré diskriminuje páry žijúce v spolužití a páry rovnakého pohlavia; pripomína Maďarsku, že diskriminácia na základe sexuálnej orientácie je zakázaná;
6. zdôrazňuje význam posilnenia postavenia žien, najmä z hľadiska ich politických, hospodárskych a sociálnych práv, ako podmienky na vytvorenie priaznivého prostredia pre rodinu;
7. vyjadruje poľutovanie na veľmi nízkom počtom žien zapojených do politického rozhodovacieho procesu a v tejto súvislosti aj nad tým, že doteraz bolo zastúpenie žien v maďarskom parlamente len na úrovni 10 %, čo je najnižšie percento spomedzi všetkých členských štátov, a že v maďarskej vláde nie je ani jedna ministerka; zdôrazňuje, že rovnaké zastúpenie žien v politickom rozhodovacom procese má zásadný význam pre fungovanie demokracie; pripomína odporúčania výboru CEDAW a OBSE, aby sa vo vnútroštátnych voľbách uplatňovali legislatívne kvóty; zdôrazňuje, že politické strany by mali ísť príkladom, pokiaľ ide o rovnaké príležitosti a vyvážené zastúpenie mužov a žien, a mali by zaviesť účinné legislatívne opatrenia na zvýšenie účasti žien na politickom živote a rozhodovacom procese; poukazuje na to, že lepšia rovnováha medzi pracovným a rodinným životom a spoločná zodpovednosť rodičov sú dôležitými krokmi k vyššiemu zastúpeniu žien v politickom rozhodovaní na všetkých úrovniach;
8. konštatuje, že súčasná miera zamestnanosti žien je 61,2 %, pričom zamestnanosť žien sa vďaka pozitívnym opatreniam, ktoré maďarská vláda prijala od roku 2010 s cieľom pomôcť rodinám a ženám s deťmi, medzi ktoré patrí okrem iného príplatok na starostlivosť o deti a nový systém dennej starostlivosti o deti, najvýraznejšie zlepšila v skupine žien, ktoré vychovávajú deti mladšie ako 6 rokov;
9. víta skutočnosť, že maďarská vláda od roku 2010 prijala viacero opatrení v sociálnej oblasti, v oblasti sociálnej inklúzie, rodinnej politiky, zdravotníctva a školstva, ktorých cieľovou skupinou sú aj Rómovia, ako napríklad program zdravia rómskych matiek

a detí, odborná príprava rómskych zdravotných opatrovateľov, odborná príprava zdravotníckych pracovníkov, ako aj programy predškolského rozvoja detí; vyzýva maďarskú vládu, aby pokračovala v ďalšom vykonávaní týchto politik a opatrení a čo najskôr poskytla dôkazy o ich vplyve na rómske ženy;

10. vyjadruje znepokojenie nad zmenšujúcim sa priestorom pre organizácie občianskej spoločnosti a nad snahami kontrolovať mimovládne organizácie a obmedziť ich možnosti vykonávať legitímnu činnosť; vyjadruje znepokojenie nad vplyvom maďarského zákona o transparentnosti organizácií prijímajúcich zahraničné finančné prostriedky na organizácie občianskej spoločnosti, ktoré sú príjemcami finančných prostriedkov z Únie, EHP a tretích krajín, ako aj nad prijatím legislatívneho balíka opatrení známeho ako „Stop Soros“; zdôrazňuje, že tento vývoj má negatívny vplyv na fungovanie mimovládnych organizácií vrátane mnohých organizácií presadzujúcich práva žien, osôb LGBTI, osôb so zdravotným postihnutím, etnických a náboženských menšín, migrantov, utečencov, žiadateľov o azyl a iných skupín v zraniteľnej situácii, ktoré sú kľúčové pre ochranu základných ľudských práv, fungovanie spoločnosti a spoločenský pokrok, pretože poskytujú služby, zvyšujú informovanosť odborníkov a verejnosti, zapájajú sa do budovania kapacít a takisto presadzujú legislatívne a politické zmeny na zlepšenie rovnosti a prispievajú k nim; so znepokojením berie na vedomie atmosféru v spoločnosti vyplývajúcu z politiky uplynulých rokov a odsudzuje nedôveru a nepriateľský postoj, ktorým čelí veľa obhajkyň práv žien a vedkýň pre svoju angažovanosť; naliehavo žiada maďarskú vládu, aby presadzovala a posilňovala demokraciu a ľudské práva a aby zrušila zákony, ktoré stigmatizujú organizácie, ktoré dostávajú finančné prostriedky zo zahraničia; nabáda vládu, aby namiesto toho využila znalosti a skúsenosti organizácií pre práva žien pri plánovaní a vykonávaní legislatívnych a politických opatrení v oblasti rodovej rovnosti a práv žien a aby v tejto súvislosti primerane využívala už existujúce konzultačné fóra;
11. navrhuje, aby sa zriadil Európsky fond pre demokraciu, ktorý by spravovala Komisia, na zvýšenie podpory občianskej spoločnosti a MVO, ktoré pôsobia v oblasti demokracie a ľudských práv, s cieľom posilniť aktérov občianskej spoločnosti, ako sú organizácie pre práva žien a dievčat;
12. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vývoj v Maďarsku viedol v uplynulých rokoch k závažnému zhoršeniu stavu právneho štátu, bez ktorého nie je možné dostatočne a nediskriminačným spôsobom zaručiť práva žien a práva žien z menšín (napríklad z rómskej menšiny), migrantiek a žien LBT;
13. je znepokojený nepriateľským naladením voči migrantom a utečencom v Maďarsku; odsudzuje nenávisťné slovné prejavy zo strany štátnych a vládnych úradníkov; vyzýva maďarskú vládu, aby zabezpečila posilnenie ľudských práv migrantov a utečencov;
14. pripomína, že násilie voči ženám v Maďarsku, ako aj vo všetkých ostatných členských štátoch, predstavuje pretrvávajúce štrukturálne porušovanie ľudských práv; vyzýva maďarskú vládu, aby čo najskôr a bez výhrad ratifikovala Istanbulský dohovor a zaviazala sa, že jeho ustanovenia zapracuje do vnútroštátneho práva, čo by predstavovalo dôležitý krok k zmene kultúrnej normy domáceho zneužívania a k ochrane žien a dievčat, ktoré sú obeťami násillia; odsudzuje skutočnosť, že domáce násillie sa v Maďarsku stíha ako domáce násillie až keď dôjde k dvom prípadom; vyzýva

na pokračujúce financovanie zariadení poskytujúcich informácie, poradenstvo a pomoc, aby bolo možné ženám poskytnúť účinnú ochranu a bezpečnosť; vyzýva Komisiu, aby v spolupráci s Radou Európy pokračovala v dialógu s maďarskou vládou a zaoberala sa jej obavami, a najmä aby objasnila zavádzajúci výklad Istanbulskeho dohovoru, pokiaľ ide o vymedzenie rodovo motivovaného násillia a rodu v článku 3 písm. c) a d), ktorý v súčasnosti bráni komplexnému prístupu k dohovoru, v súlade so všeobecnými poznámkami komisára Rady Európy pre ľudské práva;

15. vyzýva maďarskú vládu, aby prijala novelu trestného zákona, na základe ktorej by vymedzenie domáceho násillia zahŕňalo všetky akty fyzického násillia vrátane fyzickej ujmy, ujmy na zdraví alebo útoku, sexuálne násillie, prenasledovanie a obťažovanie, spôsobenie strachu z bezprostrednej fyzickej ujmy, ujmy na zdraví alebo útoku a donucovaciu kontrolu, t. j. psychologické a ekonomické násillie, ktoré je súčasťou dominancie zastrašovaním, izoláciou, degradáciou a depriváciou, ako aj fyzickým napadnutím; ďalej vyzýva maďarskú vládu, aby zmenila zákon o súdnom zákaze s cieľom rozšíriť rozsah pojmu obetí domáceho násillia, aby zahŕňal a chránil všetky obeť vrátane osôb, ktoré s páchatelom násillia nežijú v spoločnej domácnosti alebo s ním nemajú deti, alebo nie sú považované za príbuzné osoby (napríklad intímni partneri), a predĺžiť obdobie zákazu kontaktu na tak dlho, ako bude potrebné; napokon vyzýva maďarskú vládu, aby zmenila procesnú legislatívu, aby sa zabezpečilo, že domáce násillie bude považované za zločin, ktorý možno trestne stíhať a za ktorý možno uložiť postih;
16. dôrazne odporúča odbornú prípravu príslušníkov orgánov presadzovania práva a justície v oblasti najlepších postupov, pokiaľ ide o reakciu na domáce násillie, v spolupráci s organizáciami na pomoc obetiam a v súlade s medzinárodnými normami v oblasti ľudských práv; takisto dôrazne odporúča, aby sa poskytovala primeraná odborná príprava, venovala sa náležitá pozornosť úlohe zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie a reakcie na domáce násillie a zvýšila sa kapacita zdravotníckeho personálu na tento účel;
17. uznáva úsilie vyvinuté v oblasti boja proti obchodovaniu s ľuďmi a nabáda vládu, aby naďalej zlepšovala zber údajov, zlepšila služby pre obeť obchodovania s ľuďmi a aby riešila aj stranu dopytu, a to tým, že kupovanie služieb od obetí obchodovania s ľuďmi vrátane sexuálnych služieb postaví mimo zákona;
18. vyzdvihuje význam práv žien na sebaurčenie a v tejto súvislosti aj význam rešpektovania ich sexuálnych a reprodukčných práv vrátane prístupu k rýchlej starostlivosti pri prerušení tehotenstva zabezpečením ľahkej dostupnosti núdzovej antikoncepcie a rešpektovania práva pacientiek na bezpečný a nenásilný pôrod so zameraním na potreby ženy; naliehavo žiada maďarskú vládu, aby zabezpečila prístup k cenovo dostupným antikoncepčným metódam plným alebo čiastočným krytím nákladov na moderné antikoncepčné metódy zo systému verejného zdravotného poistenia a aby zlepšila prístup k núdzovej antikoncepcii tým, že zruší jej viazanosť na lekársky predpis; vyzýva maďarskú vládu, aby odstránila prekážky v prístupe k službám bezpečného umelého prerušenia tehotenstva, ako sú nedostupnosť vykonania umelého prerušenia tehotenstva lekárom, neobjektívne poradenstvo a povinné čakacie obdobie;

19. dôrazne odsudzuje v tejto súvislosti zlé zaobchádzanie a diskrimináciu menšín, najmä rómskych žien, v oblastiach, ako je prístup k zdravotnej starostlivosti; poukazuje aj na prípady nútenej sterilizácie, ktoré vyšli najavo a ktoré sú neprijateľným porušením ľudských práv dotknutých žien; odsudzuje mimoriadne škodlivé obmedzenia, na základe ktorých nemajú neregistrované migrantky prístup k zdravotnej starostlivosti s výnimkou neodkladnej zdravotnej starostlivosti;
20. oceňuje, že v rámci programov, ktoré sú zamerané na podporu vzdelávania a zamestnanosti rómskych žien, budú vyškolení sociálni opatrovníci, zdravotné sestry a sociálni asistenti v inštitúciách sociálnej starostlivosti, starostlivosti o deti, ochrany detí a vzdelávania a že štátne a cirkevné organizácie a nadácie získajú podporu na zamestnávanie rómskych žien; žiada maďarskú vládu, aby poskytla informácie a údaje o konkrétnom vplyve týchto programov;
21. víta vytvorenie prezidentskej komisie Ženy vo výskume v rámci Maďarskej akadémie vied, ktorej úlohou je zvýšiť podiel žien medzi profesormi a doktormi Maďarskej akadémie vied a tiež záujem dievčat o vzdelávanie v oblasti prírodných vied;
22. odsudzuje útoky na slobodnú výučbu a výskum, najmä pokiaľ ide o rodové štúdie, ktorých cieľom je analyzovať mocenské vzťahy, diskrimináciu a vzťahy medzi pohlaviami v spoločnosti a hľadať riešenia na odstránenie nerovností a ktoré sa stali terčom ohováračských kampaní. žiada, aby sa v plnom rozsahu obnovila a zabezpečila základná demokratická zásada slobody vzdelávania;
23. zdôrazňuje význam vzdelávania a výchovy bez predsudkov a stereotypov; žiada, aby sa tento princíp zohľadnil pri súčasnej príprave nových celoštátnych učebných osnov, aby sa zaručilo, že vzdelávanie v budúcnosti nebude obsahovať stereotypy a dehonestáciu dievčat a žien, ale ani chlapcov a mužov;
24. vyjadruje znepokojenie nad obrazom ženy, ktorý je v dôsledku politiky posledných rokov a s ňou spojenou rétorikou a symbolikou v spoločnosti čoraz viac rozšírený, ktorý redukuje ženu do úlohy matky a podľa ktorého si žena zaslúhuje úctu len v tejto úlohe; poukazuje na to, že sa tým obmedzujú možnosti rozvoja a rozhodovania žien aj mužov a ženám upierajú ich práva;
25. zdôrazňuje, že práva žien a rodová rovnosť sú rozhodujúcou súčasťou spoločných európskych základných hodnôt; vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcim odklonom Maďarska od týchto hodnôt, čím sa dostáva do izolácie;
26. vyjadruje presvedčenie, že súčasná situácia v Maďarsku predstavuje jasné riziko závažného porušenia hodnôt uvedených v článku 2 ZEÚ a je dôvodom na začatie postupu podľa článku 7 ods. 1 ZEÚ.

INFORMÁCIE O PRIJATÍ VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

Dátum prijatia	15.5.2018
Výsledok záverečného hlasovania vo výbore	+: 18 -: 5 0: 3
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Beatriz Becerra Basterrechea, Malin Björk, Vilija Blinkevičiūtė, Anna Maria Corazza Bildt, Iratxe García Pérez, Arne Gericke, Anna Hedh, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Florent Marcellesi, Angelika Mlinar, Krisztina Morvai, Maria Noichl, Marijana Petir, Pina Picierno, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Anna Záborská, Maria Gabriela Zoaňá
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Mylène Troszczynski, Julie Ward
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	José Blanco López, Benedek Jávor, Merja Kyllönen, Ulrike Müller, Julia Reda, Barbara Spinelli

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN VO VÝBORE POŽIADANOM O STANOVISKO

18	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Angelika Mlinar, Ulrike Müller
GUE/NGL	Malin Björk, Merja Kyllönen, Barbara Spinelli
PPE	Anna Maria Corazza Bildt
S&D	José Blanco López, Vilija Blinkevičiūtė, Iratxe García Pérez, Anna Hedh, Maria Noichl, Pina Picierno, Julie Ward, Maria Gabriela Zoană
VERTS/ALE	Benedek Jávor, Florent Marcellesi, Julia Reda

5	-
ECR	Arne Gericke
ENF	Mylène Troszczynski
NI	Krisztina Morvai
PPE	Marijana Petir, Anna Záborská

3	0
PPE	Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Elissavet Vozemberg-Vrionidi

Vysvetlenie použitých znakov

+ : hlasovali za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania

INFORMÁCIA O PRIJATÍ GESTORSKÝM VÝBOROM

Dátum prijatia	25.6.2018
Výsledok záverečného hlasovania	+: 37 -: 19 0: 0
Poslanci prítomní na záverečnom hlasovaní	Asim Ademov, Jan Philipp Albrecht, Gerard Batten, Malin Björk, Michał Boni, Daniel Dalton, Frank Engel, Kinga Gál, Ana Gomes, Brice Hortefeux, Sophia in 't Veld, Dietmar Köster, Cécile Kashetu Kyenge, Roberta Metsola, Claude Moraes, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Sergei Stanishev, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Josef Weidenholzer, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský, Auke Zijlstra
Náhradníci prítomní na záverečnom hlasovaní	Carlos Coelho, Gérard Deprez, Maria Grapini, Lívia Járóka, Marek Jurek, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jean Lambert, Jeroen Lenaers, Andrejs Mamikins, Angelika Mlinar, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Barbara Spinelli, Jaromír Štětina, Axel Voss
Náhradníci (čl. 200 ods. 2) prítomní na záverečnom hlasovaní	John Stuart Agnew, Goffredo Maria Bettini, Andrea Bocskor, Norbert Erdős, Beata Gosiewska, György Hölvényi, Agnes Jongerius, Barbara Kappel, Arndt Kohn, Ádám Kósa, Julia Pitera, Evelyn Regner, Dominique Riquet, Bart Staes, Lola Sánchez Caldentey, Mylène Troszczynski, Lieve Wierinck, Marco Zullo

ZÁVEREČNÉ HLASOVANIE PODĽA MIEN V GESTORSKOM VÝBORE

37	+
ALDE	Gérard Deprez, Sophia in 't Veld, Angelika Mlinar, Dominique Riquet, Lieve Wierinck
EFDD	Marco Zullo
GUE/NGL	Malin Björk, Lola Sánchez Caldentey, Barbara Spinelli, Marie-Christine Vergiat
PPE	Michał Boni, Carlos Coelho, Frank Engel, Jeroen Lenaers, Roberta Metsola, Julia Pitera, Jaromír Štětina, Axel Voss
S&D	Goffredo Maria Bettini, Ana Gomes, Maria Grapini, Agnes Jongerius, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Arndt Kohn, Dietmar Köster, Cécile Kashetu Kyenge, Andrejs Mamikins, Claude Moraes, Evelyn Regner, Christine Revault d'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel, Sergei Stanishev, Josef Weidenholzer
VERTS/ALE	Jan Philipp Albrecht, Jean Lambert, Judith Sargentini, Bart Staes

19	-
ECR	Daniel Dalton, Beata Gosiewska, Marek Jurek
EFDD	John Stuart Agnew, Gerard Batten, Kristina Winberg
ENF	Barbara Kappel, Mylène Troszczynski, Auke Zijlstra
NI	Udo Voigt
PPE	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Norbert Erdős, Kinga Gál, György Hölvényi, Brice Hortefeux, Lívia Járóka, Ádám Kósa, Tomáš Zdechovský

0	0

Vysvetlenie použitých znakov:

+ : za

- : proti

0 : zdržali sa hlasovania